- Hvordan skal kristen mission i Europa forme sig i dag?
- Hvordan skal kristne leve i det dybt sekulariserede klima i Europa i dag?

Der er ingen lette svar.
Men, nu som før, er Kirken kaldet til at efterleve og forkynde evangeliet om Jesus Kristus i den overbevisning, at det evangelium udtrykker den endelige sandhed om den menneskelige situation.

Den kristne tro må genopdages, og kristne finde nye, virkningsfulde måder at leve deres tro på og dele den med andre.

Kaldet trænger sig på: der er et åndeligt tomrum i Europa, som en dag vil blive udfyldt, men med hvad?

Der er en træthed og en overfladiskhed i kirkerne. De trænger til Helligåndens dyb og fornyende kraft.

Det er håbet, at dette hefte vil blive læst og diskuteret af smågrupper over hele Europa.

Vi, Metodistkirkens Europaråd, kalder menigheder på vort kontinent til at sætte ekstra tid af til fællesskab, bibelstudium og bøn i disse år, hvor det gamle årtusinde dør bort, og det nye fødes.

Missionen står stadig foran os; verden kan ikke fortsætte, som den gør, vi kan ikke fortsætte, som vi gør.

Metodistkirkens
Europaråd

BIBELEN IDAG
WORKSHOP ·5

Kurér Forlaget
ISBN 87-983951-4-9

Kristus foran os

BIBELEN IDAG
WORKSHOP ·5

Metodistkirkens
Europaråd

Kristus foran os

Metodistkirkens Europaråd
Kommissionen for teologiske studier

Kurér-Forlaget
ISBN 87-983951-4-9

Indledende note

Den engelske titel på heftet er ‚Christ Before Us', som er en omskrivning af en linie i en - i den engelsktalende verden - velkendt bøn af Irlands skytshelgen St. Patrick. På hans brystharnisk stod følgende digt.

Christ be with me, Christ within me
Christ behind me, Christ before me
Christ beside me, Christ to win me
Christ to comfort and restore me
Christ beneath me, Christ above me
Christ in quiet, Christ in danger
Christ in hearts of all that love me
Christ in mouth of friend and stranger

Ordene 'Christ before me' oversættes med 'Kristus foran mig', men betydningen af, at Kristus er før os i tid, klinger med ligesom betydningen af, at han vil stå inde for mig.
En oversættelse kunne lyde:

Kristus vær med mig, Kristus i mig
Kristus bag mig, Kristus foran mig
Kristus ved min side, Kristus vind mig
Kristus trøst mig og helbred mig
Kristus under mig, Kristus over mig
Kristus i stilhed, Kristus i fare
Kristus i hjerterne hos alle, som elsker mig
Kristus i munden hos ven og fremmed

Forord

Vi lever i en tid med betydelige forandringer i Europa. Disse forandringer giver alle kirker store udfordringer.
Fra begyndelsen har metodisterne sunget:

> Why hast thou cast our lot
> in the same age and place...[1]
> *(Charles Wesley)*

Europa ved begyndelsen af det 21. århundrede og et nyt årtusinde er netop "denne tidsalder og dette sted", som for os er baggrunden for kirkens eksistens og mission. Dette lille hefte er udarbejdet af Metodistkirkens Europaråds Teologikommission. For metodister i Europa og kristne fra andre kirkesamfund, som måtte bruge det, er det et kald til at reflektere over de spørgsmål, som vi står over for i Europa i det 21. århundrede. Det er bydende nødvendigt, at vi svarer på udfordringerne og tilbyder et sekulariseret samfund en modkultur, hvor Gud er den dybeste virkelighed.

Den krise, som vi står over for, giver ikke anledning til fortvivlelse og opgivelse. Gud er ikke fraværende, men nærværende på overraskende måder i denne kontekst. Studieheftet vil have os til at stille to vigtige spørgsmål: "Hvor er Gud i denne krise?" og "Hvem er Gud?" Vi tilskyndes til at tænke over den måde, vi taler om Gud på i et omskifteligt Europa i et årtusinde, som er ved at rinde ud, og på tærskelen til et nyt.

Heftet vil endvidere have os til at overveje hvad det er for en slags mission, Gud kalder sit folk til. Vi udfordres på disse sider til at tænke over vor gudstjenestes natur, vore økumeniske relationer og vort liv som hele Guds folk.

Teologikommissionen skal roses for sit arbejde med at frembringe dette studiehefte. Det fortjener at blive læst og diskuteret i vide kredse, og det er vort oprigtige håb og vor bøn,

at det vil blive anvendt i hver eneste metodistmenighed ud over Europa og sætte dem i gang med at reflektere over og diskutere de europæiske Metodistkirkers rolle i det 21. århundrede. Lad os gøre det med den udfordring og det løfte, som er indeholdt i titlen, og som er hentet fra en gammel irsk keltisk bøn, at Kristus allerede er for os.

Hans Växby
Biskop i Metodistkirkens nordiske og baltiske biskopsområde

Edmund Mawhinney
Sekretær for Metodistkirken i Irland

Formænd for Metodistkirkens Europaråd

---

1 Hvorfor er det vor lod
at leve her og nu...

Verset vil udtrykke forundring over at vi lever i netop denne tidsalder og på dette sted.

Kristus foran os

Guds kald til Europas

Metodistkirker i det 21. århundrede

Indledning

Dette hefte er et kald til Europas Metodistkirker ved begyndelsen af et nyt årtusinde og et nyt århundrede. Det er nu over 250 år siden, at den metodistiske bevægelse begyndte. I de første år spredtes og voksede denne bevægelse i mange lande. Nu synes missionsopgaven sværere. Kirkerne er ofte usikre på hvad de skal gøre eller har tabt tiltroen til det, som de gør.

Europa selv har forandret sig enormt. Evangeliet skal leves og kommunikeres i samfund, kulturer og sammenhænge, som er meget anderledes end dem, John Wesley kendte. Vi er tvunget til at stille fundamentale spørgsmål: Hvordan skal en kristen mission i Europa forme sig i dag? Hvad skal være Metodistkirkernes bidrag? Hvordan skal kristne disciple leve i det dybt sekulariserede klima i Europa i dag?

Der er ingen lette svar. Men, nu som før, er Kirken kaldet til at efterleve og at forkynde evangeliet om Jesus Kristus i den overbevisning, at det evangelium udtrykker den endelige sandhed om den menneskelige situation. Det er "for en tid som denne", at den kristne tro må genopdages, og kristne finde nye, virkningsfulde måder at leve deres tro på og dele den med andre.

Det er håbet, at dette hefte vil blive læst og diskuteret af metodist

smågrupper over hele Europa, og at andre kristne smågrupper også vil tage del i diskussionen, da udfordringen er en, som alle kristne står over for. Det vil være første gang, metodister har taget del i et sådant internationalt foretagende. Men kristne burde af alle leve ud fra et stort landkort med vide horisonter og gavmilde hjerter. Kaldet trænger sig på: der er et åndeligt tomrum i Europa, som en dag vil blive udfyldt, men med hvad? Der er en træthed og en overfladiskhed i kirkerne. De trænger til Helligåndens dyb og fornyende kraft. Men hvornår vil dette ske?

Vi kalder menigheder på vort kontinent til at sætte ekstra tid af til fællesskab, bibelstudium og bøn i disse år, hvor det gamle årtusinde dør bort, og det nye fødes. Missionen står stadig foran os; verden kan ikke fortsætte, som den gør; vi kan ikke fortsætte, som vi gør.

Titlen *Kristus foran os* blev til ud fra denne overbevisning. Kristus kalder sin kirke til at gå dér, hvor han allerede er, at påtage sig en mission, som han har påtaget sig helt fra verdens begyndelse, og til at tage del i den Guds sejr, som bringer liv til verden. Det er derfor ordene *Kristus foran os* både er en udfordring og et løfte.

Heftet er tænkt til brug i grupper, som - hvor ufuldstændigt og prøvende det end måtte være - vil dele deres erfaringer og problemer, deres håb og frygt og frem for alt deres kristne tro med hinanden. Det er meningen at heftet skal føre til handling og forandring, personlig og fælles. Spørgsmålene i slutningen af hvert kapitel har en pågående tone ligesom det bibelske spørgsmål: "Hvad skal vi gøre?"

Heftet er Metodistkirkens Europaråds Teologikommissions arbejde og består af repræsentanter fra Østrig, Storbritannien, Danmark, Tyskland, Ungarn, Irland, Portugal og Sverige. Kommissionen blev nedsat af Metodistkirkens Europaråd for at opmuntre kirkerne til at tænke, at bede og at dele deres tro i en *europæisk* sammenhæng. Vi håber og beder om, at det er det, de

vil gøre.

Heftet er blevet skrevet med et minimum af fodnoter, men mange forudgående artikler har bidraget til diskussionen her, og der henvises til dem i det lille tillæg bagest i heftet.

1
Krisen

Europa og kirkerne i Europa står over for en krise. I dette kapitel skal vi undersøge, hvad det vil sige og forsøge at forstå den krise i lyset af Guds ord.

Ordet krise betyder bogstaveligt talt "et vendepunkt", og i den betydning er hvert øjeblik i den menneskelige historie en krise, fordi mennesker konstant står over for vigtige afgørelser. Hvad et land eller et samfund eller et individ beslutter i dag, kan få store følger, gode eller onde, for morgendagen.

Alligevel er vore dages krise enestående. Der er udfordringer og spørgsmål, som hverken vort kontinent eller dets kirker tidligere har stået over for. Det nye årtusindes komme har intet med dette at gøre, men det tjener til at koncentrere vore tanker om fremtiden. I de følgende afsnit undersøger vi først den udfordring, som alle står over for, uanset tro; for det andet opregner vi de særlige udfordringer, kirken står over for.

I Krisen for os alle

1. Den globale Krise

Truslen om atomkrig er veget i det 20. århundredes sidste årti, men er på ingen måde forsvundet. Den og den nedbrydende evne til at ødelægge livet på jord ved en miljøødelæggelse truer os alle.

Der er andre globale udfordringer. Svælget mellem rig og fattig. Særligt svælget mellem de fleste europæiske folk og de fleste

afrikanske, asiatiske og latinamerikanske folk er et angreb på den kristne samvittighed. Racisme og uretfærdighed er også udbredt, og der er et indtrængende behov for mere dialog og større forståelse mellem verdens store religioner.

For kristne i Europa er der en særlig udfordring. Den kristne tro på "én Gud.... Og én Herre Jesus Kristus" trænger til at blive retfærdiggjort. Livsstile, som man har tilegnet sig og opretholder på bekostning af andre dele af verden må og skal udfordres. Kulturer, som forsøger at udelukke andre kulturelle indflydelser bliver sandsynligvis forarmede.

2. Den politiske krise

Efter sidste verdenskrig blev visionen om et forenet Europa født. Der er et solidt grundlag for en sådan vision. Store dele af kontinentet, især Vest- og Centraleuropa, har historie og kultur til fælles. Lettere rejsemuligheder og bedre kommunikation har ført vore lande nærmere hinanden. Større samarbejde og kontakt er både naturlig og ønskelig, eftersom større viden og forståelse kan fjerne den uvidenhed, som er svanger med fordom og mistanke.

Men er europæisk enhed forenelig med bevarelsen af nationale identiteter? Mennesker er forståeligt nok bekymrede for dette. Den kristne tro bekræfter og priser menneskeslægtens rige forskellighed, men ikke den form for nationalisme eller racisme, som ophøjer det ene land eller den ene race frem for en anden. I den kristne erfaring skaber Guds Helligånd *både* enhed og forskellighed; det er menneskelig synd, som avler splittelse og påtvinger ensretning. Bibelen lader ane, at begge processer, "Ånden" og "kødet", er på færde i sprogenes mangfoldighed. (1.Mos.11:1-9; Ap.g.2:1-11).

Det fundamentale perspektiv, som troen er, løser selvfølgelig ikke ethvert problem. Kristne er nødt til at forstå, hvorfor evangeliet ikke bare bekræfter enhed, men også det, som i det

moderne Europa er blevet kendt som "subsidiaritet" (nærheds-princippet). Ud fra et kristent synspunkt betyder subsidiaritet at tillade grupperinger, religiøse eller politiske, at udvikle deres egen identitet og at ordne deres egne sager, men på en måde, som snarere beriger, end trækker noget fra helheden.

Der er imidlertid en anden dimension i den politiske krise, som vi står over for. Liberale demokratier er forholdsvis ny i menneskedens historie. Der er gode teologiske og moralske grunde til at hævde, at det er den mest ønskelige regeringsform, (selv om dette ikke er at give sin tilslutning til hver detalje i de europæiske demokratier). Men hvis det er tilfældet, hvordan skal de så støttes? Som andre træk i den moderne verden blev de til ud fra en politisk og somme tider militær konflikt, der bragte forskellige former for frihed med sig: frihed til at stemme, til at dyrke sin tro eller ikke at tro alt eftersom man nu vælger, osv.. Men kan sådan et politisk system støttes i det lange løb uden et åndeligt eller endog et teologisk grundlag? Demokratier skal ligesom venskaber vedligeholdes godt, og til dette formål er fælles værdier og mål nødvendige.

Alligevel er der for tiden tegn på en udbredt desillusionering, kynisme og apati. Mennesker er desillusionerede over eller ligeglade med politiske institutioner; de ser på politikere med kynisme, hvis ikke foragt og de opgiver håbet om forandring til det bedre. Valg handler ofte om levestandarder - som om større velstand var det vigtigste mål i livet.

3. Den økonomiske krise

Den økonomiske krise kan ikke adskilles fra den globale og politiske krise, som vi har omtalt. Menneskeslægten kan ikke fortsætte med at vokse i den nuværende hast eller bruge jordens ressourcer på samme måde uden katastrofale følger. Af samme grund må de riges livsnormer ændres. Samtidig må også de eksisterende uligheder både mellem nationerne og inden for de enkelte lande udfordres. I hvert europæisk land er der betydelige

minoriteter, om ikke flere, hvis levevilkår skaber svagelighed, elendighed og sammenbrud i det personlige liv, familielivet og det sociale liv. Mange lider under dette på grund af arbejdsløshed; et voksende antal lider, fordi deres arbejde er for krævende og stressende.

Nogle af de økonomiske spændinger og belastninger i Øst-Europa kan tilskrives perioden under kommunistiske regeringer. Men hvis kommunismen er en ideologi, som er blevet prøvet og fundet mangelfuld, så er der også mange spørgsmål, som kan stilles med hensyn til kapitalismen. F.eks.: Burde profit sommetider begrænses i velfærdets interesse? Hvordan kan mennesker beskyttes imod de barske følger af økonomisk konkurrence såsom arbejdsløshed? Den kristne tro med dens indsigt i menneskets muligheder, syndighed og behov har sin egen kritik at komme med. Intet økonomisk system vil fungere godt, hvis det ignorerer menneskelivets åndelige, fælles og teologiske dimensioner, eftersom de ikke er perifere eller sekundære, men centrale.

4. Den personlige og sociale krise

Det personlige og det sociale hører sammen, eftersom den enkelte ikke kan fungere eller blot forstås rigtigt isoleret fra hendes/hans sociale kontekst. Men dette lader sig ikke så let sammenfatte, så stor som mangfoldigheden og kompleksiteten i det moderne Europa er.

For det første er der meget, som kristne hilser velkommen og bekræfter. Mange, dog ikke alle, har et bedre helbred og et længere liv. Mange, dog ikke alle, har større mulighed for at nyde den rige mangfoldighed i Guds skaberværk. Gamle former for undertrykkelse, ikke mindst af kvinderne, er begyndt at blive udfordret. Alt dette og mere til kan kristne hilse velkommen.

Men der er tegn på, at alt ikke er godt. Spændinger og opløsning er almindelige. Mange finder at farten, kompleksiteten og det

moderne livs krav er stressende og fremmedgørende. Ægteskaber opløses. Familier brydes op. For mange er arbejdet upersonligt og kedeligt eller krævende og stressende. Lokalsamfund slås i stykker og forfalder, efterhånden som folk flytter fra dem.

Det er vigtigt at undgå nostalgien her. Vi kan ikke skrue tiden tilbage og skabe idylliske landsbyer. Moderne byer kan dog helt sikkert gøres mere menneskelige og til attraktive steder at bo i, men befolkningstilvæksten har gjort store bymæssige udvidelser og meget andet såsom masseproduktion af mad uundgåeligt. I hvert tilfælde var livet indtil dette århundrede kortere, fattigere og vanskeligere for de fleste mennesker, og vi må være glade for, at livet for mange mennesker er rigere og bedre. Og dog er der mange tegn på et stort tomrum i det moderne livs kerne. Tomrummet ligger til grund for vore politiske og økonomiske problemer og leder frem til det endelige og mest grundlæggende aspekt af den krise, vi alle står over for.

5. Den åndelige og moralske krise

Det er vigtigt at se os selv i et historisk perspektiv. Selv om vi ikke kan generalisere med hensyn til hele kontinentet, blev det meste af Europa dybt påvirket af Oplysningen, der kan beskrives som en særlig måde at betragte verden og livet på. Dens idealer var tankens uafhængighed, fri forskning, tolerance og kritisk sans. Dens resultater blev en mere sekulariseret verden, hvor individets frihed blev en altoverskyggende dyd.

Igen er det vigtigt at undgå nostalgi med hensyn til fortiden. At vende tilbage til et samfund, som er domineret af konge og kirke, som de fleste af middelalderens lande var, er utænkeligt. I denne henseende kunne vi driste os til at sige med Dietrich Bonhoeffer, at mennesket er "blevet myndigt". At livet skulle domineres af en alliance mellem regering og kirke er for altid væk eller er hurtigt ved at forsvinde. Ganske vist har der i visse af de østeuropæiske lande efter Berlin-murens fald været forsøg på at genoprette denne alliance. Men selv om det kunne være fristende, ville det

være uklogt for de kirker, som engang var stærke at forsøge at genvinde deres magt på denne måde.

Derfor står vi ansigt til ansigt med et gabende tomrum. Moderne mennesker er frie, men til hvad? De har deres rettigheder, men hvad er deres ansvar? De har store muligheder, men hvad er deres mål? Mange kan skabe deres eget liv, men hvad er der, som ikke kan fremstilles eller manipuleres? Med andre ord står vi over for fundamentale spørgsmål med hensyn til mening, værdier og sandhed. Og derfor kan krisen foran os egentlig kaldes *Gudskrisen*.

II *Krisen for kirken*

Kirken i Europa er i krise. Det gælder for alle de større kristne kirker, også Metodistkirken. Men hvad er denne krises art? Dens mest tydelige symptomer er tilbagegangen i kirkebesøget og kirkemedlemsskabet og kirkernes marginale placering i det moderne liv og samfund.

Den særlige krise, kirken står i, er nært forbundet med den krise, vi skitserede i det første afsnit af dette kapitel. Iøjnefaldende materielle fremskridt, det moderne livs sekularisering og fragmentering, to verdenskrige og en stadig stigende hastighed i den teknologiske forandring har alt sammen hjulpet med til at gøre det meste af Europa til den hårdeste missionsmark i verden. Hvorfor er det sådan, og hvilke er de særlige udfordringer, som kirken nu står over for?

1. En intellektuel krise

Igen må vi spørge: Er dette noget nyt? Kirken har altid stået over for intellektuelle udfordringer. Teologiske kæmper som Origines i det andet og tredje århundrede, Augustin i det fjerde og femte århundrede, Luther i det sekstende århundrede og Schleiermacher i det nittende århundrede engagerede sig i spørgsmål og ud-

fordringer i deres kultur med kolossal intellektuel og åndelig energi. Er der noget i vor situation i dag, som retfærdiggør udtrykket "en intellektuel krise"?

Det er altid risikabelt at sammenligne en tidsalder med en anden. Dog møder vi en krise, som har vokset sig større og større over en lang periode. Efter Oplysningstiden med dens understregning af fornuften og forskningens uafhængighed har der været mange flere udfordringer af troen. Darwin, Marx og Freud har sandsynligvis haft den største indflydelse på menneskers måde at tænke på og deres indstilling til verden, hvad enten man har kendt disse tænkere ved navn eller ej. Den enorme udvidelse af menneskelig viden, sekulariseringen af livet, den forvirrende eller desorienterende hastighed i den teknologiske forandring og meget andet har rejst nye spørgsmål for den kristne tro.

Især betyder dette, at unge mennesker har mange spørgsmål; spørgsmål som ofte besvares utilstrækkeligt eller slet ikke. Der er også mange mennesker, som gennem deres arbejde eller andre livserfaringer stilles ansigt til ansigt med ultimative spørgsmål. Der opstår mange muligheder for kristne til både at bekræfte disse menneskers værdi og indgå i en dialog med dem.

Det betyder derfor, at der ofte er en stor kløft mellem kristne og andre. Mange opfatter f.eks. religiøse og videnskabelige synspunkter på universet som modsigende. Mange finder det traditionelle kristne sprog ubegribeligt eller meningsløst. Og dog, selv om den intellektuelle udfordring i forbindelse med kristendommen er langt enklere og mere ligetil, end mange i kirken forestiller sig, er den også stærkere, end mange uden for kirken antager.

Der er tre forskellige spørgsmål, som vi møder i dag:

1. Spørgsmålene "Hvad er et menneske?" og "Hvad betyder det at være menneske?" ligger til grund for mange af vore dages personlige, sociale, økonomiske og politiske problemer. Det er et spørgsmål, som en kristen dialog med andre kan tage udgangspunkt i.

2. Der er spørgsmålet om Gud: "Eksisterer Gud, hvad er han for én, hvad gør han?" Der er andre spørgsmål om Gud for moderne mennesker, som kirken ikke bør overse, f.eks. lidelsens problem. Dialog er afgørende, for hvis kristne ikke ved, hvilke billeder og associationer ordet Gud har for vore dages mennesker, vil det være svært at dele evangeliet om Gud med dem.

3. "Hvem var og er Jesus?" vil blive ved med at være et afgørende spørgsmål. Der er historiske spørgsmål, der skal besvares; f.eks.: Er evangelierne pålidelige? Hvad slags dokumenter er de? Hvad slags historie fortæller de? For mange er det vanskeligste spørgsmål Jesu guddommelighed: Hvad betyder det, når man siger, at han er guddommelig, og hvilket grundlag er der for at sige det?

For de kristne hører disse tre spørgsmål sammen. Men fordi Gud er Gud, ligger spørgsmålet om Gud til grund for alle de øvrige spørgsmål og problemer, vi står over for. Og dog vil genvindelsen af troen på Gud (for dem, som kalder sig kristne, såvel som for dem, som ikke gør det) ikke ske, før budskabet om korset praktiseres på en ægte måde og effektivt videregives i Helligåndens kraft.

2. En missionskrise

Hvis vore dages tilbagegang for de kristne kirker fortsætter, er det klart, at de kristne vil være en lille minoritet i fremtidens Europa. Kirkevækst alene er ikke et præcist mål for kirkens åndelige sundhed. En kirke kan være trofast og alligevel ikke vokse. Vi står imidlertid ikke overfor et stabilt medlemsantal, men en tilbagegang; vi beholder end ikke dem, som vokser op i blandt os. Det er virkelig svært at argumentere for, at alt står godt til. Muligheden for en stabilisering af medlemsantallet forekom-

mer usandsynlig. Kirkerne vil enten fortsætte med at gå tilbage eller begynde at vokse igen.

Men hvad er krisens art? Den ligger til dels i den moderne situation, som vi har beskrevet den; at menneskeslægten nu kan ødelægge både sig selv og den planet, vi bor på.

I Europa i dag er religion blevet et stærkt personligt forehavende. Religiøse mennesker har altid været fristet til at trække sig tilbage til en verden af privat fromhed. Den protestantiske tradition bekræfter den kristne tros offentlige, profetiske rolle, men har haft en tendens til dog at understrege troens relevans for den enkelte snarere end for samfundet eller verden. Og i stigende grad er den enkeltes private verden det sted, som er reserveret religionen i vor kultur. Så af mange årsager har privatiseringen af religionen haft let spil.

Kan det være derfor, at så mange finder det svært at tale meningsfyldt og ægte om Gud? Fordi Gud pr. definition er Gud for hele verden, følger det, at verden er stedet at tale om ham. Gud kan ikke begrænses i eller af kirken. At møde Gud i evangeliet og i kirken er faktisk det største værn imod privatiseringen af religionen.

Der er særlige udfordringer for kirkerne i denne krise. Der er en social og politisk udfordring. I mange dele af Europa findes de største kirker almindeligvis i de rigeste områder. I de dårligst stillede områder findes kirken ofte slet ikke. (Dette er imidlertid mindre sandt om Østeuropa). Men hvorfor bliver "de gode nyheder for fattige" så sjældent hørt af de fattige?

Det er vigtigt at spørge om, hvad vor overflod gør med os. Måske er mange kristne blot halvt overbeviste om, at "et menneskes liv ikke afhænger af, hvad det ejer, selv om det har overflod" (Luk.12:15). Hvad har været følgen, både for kristne og ikke kristne, af at leve i en kultur, som har været domineret af penge, TV og biler?

Missionskrisen, vi står over for, indebærer en tydelig evangelisk udfordring. Det har flere dimensioner. Evangelisation i sig selv trænger til at undergå en "rensende forvandling". Evangelisation er et *aspekt* på kirkens tro, ikke et element i den. Det sammenblandes for ofte og for let med det at rekruttere nye medlemmer eller med at sælge et produkt. Det, der er endnu værre, er, at det kan udarte sig til at manipulere eller skræmme folk ind i Gudsriget.

Forvridning af evangelisation forklarer delvis, hvorfor så mange mennesker i og uden for kirkerne er på vagt over for og endog fjendtlige imod den. Situationen er alvorlig, og hele kirken trænger til at genopdage og overgive sig til den ægte evangelisation. Men uden en *teologi* om evangelisation vil evangelisk aktivitet i stigende grad blive sekulariseret. Jesus vil blive "markedsført" ligesom utallige andre produkter. Men udfordringen til evangelisation forbliver.

Der er to særlige aspekter på denne udfordring. For det første kan evangelisation ikke forstås eller endda praktiseres rigtigt adskilt fra korsets vej. Det betyder, at en rigtig karakteristik af evangelisation er "svaghed", sådan som ordet normalt bruges af Paulus, nemlig svaghed, som frivilligt er påtaget for evangeliets skyld (f.eks. 1.Kor.2:1-4). Inkarnationen i sig selv ligger til grund for og er det største forbillede for dette.

Både Jesu vidnesbyrd og Paulus' vidnesbyrd viser, at uden en sådan *frivillig* svaghed vil evangelisationens "kraft" ikke være Guds skabende kraft, men manipulerende veltalenhed eller talekunst. I evangelisation som i discipelforholdet i al almindelighed hører korset og opstandelsens forvandlende kraft sammen.

For det andet burde metodister i særdeleshed genkalde sig Wesleys formaning: "Gå ikke bare til dem, som trænger til dig, men til dem, som allermest trænger til dig". Både Jesu gerning og den første (jødiske) kirkes mission over for hedningerne antyder, at Helligåndens karakteristiske aktivitet ikke er at vige tilbage fra det, andre betragter som "urent" område, men at gå ud via Helligåndens (menneskelige) repræsentanter til et sådant område

for at genløse og forvandle det (Ap.g.10:34-43). En vigtig og dyrekøbt del af den evangeliske opgave i dag er at gå ind i et sådant "område" i svaghed og med Helligåndens hjælp tillige med kraft (1.Kor.2:1-4).

3. En identitetskrise

Kristne er altid stillet over for udfordringen til at være "i verden", men ikke "af verden" (Johs.17:11,14). Dette har aldrig været let, og Kristi disciple har somme tider trukket sig ud af "verden" og ind i en sektlignende eksistens, eller har oftere tilpasset sig verden. Men løsningen er ikke en slags "balance" mellem de to begreber, selv om en kristen ofte må gå på kompromis eller foretage svære moralske valg. Grundlæggende afleder det kristne liv dets særlige karakter ud fra det at være rodfæstet i den Gud, som i kærlighed kom til verden i Jesus Kristus. Korset er det største symbol på dette, og det er korset og korsets budskab, som afslører og udfordrer denne verdens visdom (1.Kor.1:18-25), og som danner grundlaget for den kristne discipels "non-konformistiske" liv (Rom.6:1-11;12:1-2).

Gerhard Lohfink har talt om kirken som et *Kontrast-Gesellschaft* (kontrast-samfund). Men de europæiske kirker forekommer ofte blot at være svage eller sporadiske "kontrast-samfund" eller med Johannes' ord ikke "af denne verden". Svaret er ikke trækken sig tilbage (en kirke, som ikke har forbindelse med dens lokale samfund ville i så fald være en selvmodsigelse), men et liv, stærkere og dybere rodfæstet i Gud.

Dette betyder, at den kristne identitet, hvad enten det gælder den enkelte eller kirken, dybest set slet ikke er en menneskelig skabelse. Sådan som Paulus' breve gør det klart, er vor identitet "i Kristus" (f.eks. Gal.2:20-21). Så her og nu er den identitet ikke fuldt ud realiseret; vi kan ikke fuldt ud kende eller tydeligt se alt det, vi skal blive (1.Kor.13:12; 1.Johs.3:2). Men nu har vi gennem Guds Helligånd en forsmag på det evige liv (Rom.8:23; 2.Kor.5:5).

På den måde er der et paradoks i hjertet af den kristne identitet: "Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig" (Gal.2:20). Dette bør ikke fordrejes, så det retfærdiggør usunde eller undertrykkende former for selvfornægtelse. Guds nåde betyder ikke "intet af selvet, og alt af dig", men snarere, at i Gud gennem Kristus finder jeg mig selv, finder den person, jeg er bestemt til at være.

Og dog, selv om alt dette er fundamentalt for den kristne identitet, står vi stadig over for en krise, som er des mere alvorlig fordi den ikke fuldt ud anerkendes. Det er en krise, som er videre og stikker dybere end den konservative/liberale splittelse, der går gennem mange af vore kirker.

Identitetskrisen har mange rødder. Kirken er nu mindre sikker på sin plads og sin rolle i samfundet. Mange i kirkerne er ikke længere sikre på, hvad det er, de tror på, eller hvorfor. Mange søger udenfor de normale nådemidler for at finde åndelig næring. Alle er dybt påvirket af at leve i en materialistisk sekulariseret kultur. Verdslige modeller for og måder at gøre tingene på påvirker, ikke altid til bedste for kirken, aspekter af dens tro og mission: at lede gudstjenesten, evangelisation og præsteuddannelse.

Kirkens ordinerede præsteskab står også over for sin identitetskrise. Det var uundgåeligt og endda rigtigt, at vore sekulære samfund reagerede imod det, de ordinerede præster var eller blev opfattet som: elitære, autoritære, patriarkalske og af en anden verden. Men det er nu mindre klart, på hvilken måde et ordineret præsteskab bør være forskelligt i dets måde at være på i verden, dets livsstil og dets rolle i kirkens og samfundets liv.

Måden at holde søndag på i dag er et symptom på identitetskrisen, selv om det dog ikke er det centrale. I de fleste lande er søndagen nu helt tydeligt en verdslig dag og ikke en religiøs. Dette er af mindre betydning for de ældre, som er fortsat med at gå i kirke hele deres liv. Men de yngre, især børn, teenagers og forældre

med voksende familier, har mange konkurrerende krav på deres tid om søndagen. Biler og TV i særdeleshed har øget rækkevidden af det, der kan gøres.

Selvfølgelig kan der ikke være tale om en tilbagevenden til kristenhedens søndag. Vi bevæger os ind i et område, som mere ligner den kristne kirkes første århundreder, hvor søndagen officielt hverken var en hviledag eller en gudstjenestedag. Men det er nødvendigt for os hele tiden at finde ud af, hvad søndagen betyder, og at finde nye veje at holde den på. Den forbliver Herrens Dag, og som sådan et tegn, som peger på den kendsgerning, at al tid og hele historien tilhører Gud. I samfund, som i højere og højere grad er indstillet på at købe og sælge dag og nat syv dage om ugen, er det en profetisk opgave for kirken til at pege på behovet for hvile. Selv om brugen af søndagen således ikke er krisens kerne, så er den dog ikke irrelevant for den.

Besiddelsen og anvendelsen af kirkebygningerne trænger også til at blive overvejet. De er ikke væsentlige for den kristne identitet, som den første kirkes historie viser. Alligevel kan en kirkebygning være et fokus for identiteten. Den er et tegn, noget, der peger på evangeliet, og derfor er det vigtigt, hvordan den tager sig ud både indeni og udenpå. En forsømt kirkebygning tyder på en forsømt tradition. En bygning, som er uindbydende, utiltalende eller forældet tyder på en tro, som er uindbydende, utiltalende og forældet. Men medens hverken søndagen eller kirkebygningerne leder os frem til spørgsmålet om den kristne identitet, så gør gudstjenesten det. En øget sekulariseret, individualistisk kultur tjener til at polarisere kirkegængerne; gudstjenesten bliver et spørgsmål om individuel smag og individuelle krav.

Andre indflydelser, blandt andet den religiøse indflydelse fra "New Age", styrker det synspunkt, at religion er et privat, individuelt foretagende. En mobil befolkning finder, at gudstjenesten er en aktivitet som i højere og højere grad er i strid med en meget travl livsstil. Forkyndelsen kan være udpint, fordi præsterne ikke afsætter eller har tilstrækkelig tid til eftertanke, studium og bøn.

I en sådan sammenhæng er det ikke let at skabe mulighed for offentlige gudstjenester. Visse ritualer eller vaner kan fortsætte søndag efter søndag i kirken, men om de er gudstjenester er en anden sag. Gudstjeneste er en orientering i livet henimod Gud, og Bibelen giver vigtige kriterier for dets virkelighed: oplyser, heler og opbygger gudstjenesten den menighed, som fejrer gudstjeneste? Hvor en sådan forvandling ikke sker, hvor svagt eller endog ubemærket det end kan ske, er en sådan "gudstjeneste" i virkeligheden slet ikke gudstjeneste. Gudstjenesten er faktisk et mål i sig selv (den har ikke til hensigt at opnå noget), men dens resultat bør være en forvandling af menneskelivet, personligt og socialt. F.eks. har den en profetisk dimension i at hjælpe mennesker med at se det, der virkelig betyder noget, og på samme tid med at se idolernes og andre "guders" hulhed. Det er også derfor, det er så vigtigt at holde liv i den ægte og sande kristne gudstjeneste for kirkens og kristendommens egen identitets skyld.

Hvis identitetskrisen skal løses og gudstjenesten fornyes, har kirken behov for at genopdage dens Skrifter. Også her har fremkomsten af vor moderne og postmoderne verdener frembragt krise. Vor kultur opmuntrer hverken til eftertænksom læsning eller eftertænksom lytten. En splittet og opdelt kultur og splittede og opdelte samfund gør opgaven med fælles bibelstudium endnu sværere. Det bibelske sprog og Bibelens kulturer lyder ofte fremmedartede i moderne ører. Nogle synes at moderne bibelsk videnskab er oplysende og til hjælp, men alt for ofte er der en stor kløft mellem videnskabens verden og troens fællesskab. Samtidig er der dem, som stadig læser Bibelen på en bogstavelig eller fundamentalistisk måde.

De langsigtede resultater af alt dette er vidtrækkende og vil blive ved med at være det, hvis ikke Bibelen genvinder sin identitetsformende, korrigerende, fornyende funktion. I oldtidens verden erstattede de kristne én litteratursamling (den græsk-romerske) med deres egne skrifter. I dag er udfordringen ikke bare at læse Bibelen, men, blandt alt det meget andet, incl. de daglige aviser, vi kan vælge at læse, at sikre at Bibelen udøver den største

indflydelse på vort liv og kirkens fælles liv. F.eks. beskrev John Wesley sig som "en mand af den ene bog" (*homo unius libri);* det betød ikke, at han ikke læste andet end Bibelen (hans læsning var faktisk ekstraordinært vidtfavnende), men at Bibelen ud af alt det andet, han læste, havde den skabende og igangsættende indflydelse.

For metodister er der en særlig identitetskrise.
Den har to sider.

For det første er der en indre krise: hvordan skal en konnektional kirke undgå at blive en bureaukratisk, centraliseret kirke? Hvordan kan stærkere kirker hjælpe de svagere? Hvordan kan en kirke, som traditionelt har fremhævet disciplin og fællesskab i små grupper, hjælpe sådanne grupper til igen at blive kirkens hjerteblod? Hvordan kan de lokale kirker blive varme, gæstfri menigheder? En verden i hastig forandring præsenterer os for to spørgsmål, som kan anvendes på ethvert aspekt af kirkens liv og ikke bare vore strukturer:

1. Hvad må kirken *lægge bag sig* for at leve og give udtryk for den kristne tro i det næste århundrede?

2. Hvad skal Kirken *bibeholde*, genvinde eller endog opdage for første gang for at leve og give udtryk for den kristne tro i det næste århundrede?

For det andet er der spørgsmålet om den fortsatte eksistens af separate metodistkirker. Situationen varierer fra land til land på grund af vor forskellige historie, forskellige baggrunde og forskellige muligheder for enhed med andre kirker. Spørgsmålet er heller ikke bare, om vi fortsætter som en særlig kirke eller slutter os sammen med andre kirker. Enheden kan antage forskellige former. Det, det frem for alt gælder om, er, at vi holder to spørgsmål op foran os:

1. Hvad vil bedst tjene Guds rige?

2. Hvad er der i vore rødder og i vor tradition, som kan tjene Guds mission i Europa i det 21. århundrede?

4. En personlig krise

At være en kristen discipel i Europa i dag er ikke let. "At være i verden, men ikke af den" er svært at opretholde i en hvilken som helst tidsalder, men måske især i vor.
Fire specielle udfordringer præsenterer sig selv:

1. Adskiller den måde, kristne tilbringer deres tid på, specielt fra andres. Det er ikke svært at se, hvad det er, der tæller mest for mennesker; det er det, vi vil give tid til ved at arrangere alt andet omkring det, der tæller mest.

2. Adskiller den måde, kristne bruger penge på, sig specielt fra andre? Europæisk kristendom er ofte blevet middelstandens kristendom, og selv om marxismen eller i det mindste kommunismen er blevet prøvet og fundet mangelfuld, så bør vi alligevel ikke fuldstændig ignorere udfordringen i dens kritik. Vi bør heller ikke tage så let på Skriftens skarpe advarsel angående rigdom. Også her, hvad end vi måtte tro eller tro at vi tror, så er det det, vi gør, som mest præcist genspejler det, der tæller mest for os. Det, der tæller mest for os, vil f.eks. bestemme det, vi ønsker for vore børn, eller hvordan vi prioriterer.

3. Hvad er vor holdning til den fremmede, hvad enten denne fremmede er en indvandrer fra et andet land og en anden kultur, eller en som kommer til en kirke for første gang? Særkendet for kristne disciple er ikke bare at elske andre som sig selv eller endda elske hinanden, selv om det er et særkende (Johs.13:34-35), men at elske den anden, selv når den anden er en fjende (Matt.5:45).

4. Er det rigtigt, at mange kristne i Europa finder det svært at bede? Hvorfor er det sådan? Der kan være mange årsager. Vor travle, støjende, verdslige samfund gør det ikke let at samle sig

og være stille. Overfladiske eller upersonlige forhold hjælper ikke bønslivet, fordi vi beder til Gud, som er kærlighed. Igen kommer ordinerede præster ofte til kort, når det gælder at vejlede deres medlemmer gennem åndelige kriser til et dybere niveau i bøn. I den protestantiske tradition har vi ofte fremhævet kristen handling alt for meget og overset det "at være" en kristen. Til trods for alle disse vanskeligheder forbliver bønnen noget fundamentalt for den kristne måde at være på i verden. Vi bliver befalet at bede "uophørligt" (1.Tess.5:17).

Er der en personlig eller åndelig krise for mange kristne i dag i Vesteuropa? Det er et spørgsmål, som kun hver enkelt af os kan svare på for sig selv. Men dette lille skrift gælder Kirkens mission i Europa i det 21. århundrede. Den personlige og åndelige udfordring er ganske enkelt denne: der vil ikke være nogen effektiv mission, hvis ikke Kristi efterfølgere bærer hans kors og genspejler hans kærlighed.

III *Hvor er Gud i denne krise?*

At spørge: "Hvor er Gud i denne krise?" er at stille to spørgsmål: Hvad gør Gud? Og i lyset deraf: hvordan skal vi tolke denne krise? Vi forsøger at vurdere det, der er ved at ske på vort kontinent i lyset af den *ultimative* betydning, skæbne, værdi og sandhed med hensyn til menneskelivet. For den kristne er disse "ultimativer" blevet mest fyldestgørende åbenbaret i Jesus Kristus. I ham tror vi, at vi ser, hvad livet drejer sig om, hvad der virkelig betyder noget i livet, og i hvad der i sidste instans er og simpelthen vil være der.

Derfor er Kristus, sådan som han altid har været, foran os nu og tilbyder håb, liv og kærlighed. Og han går foran os, sådan som han altid har gået foran sine disciple, ført dem til de opgaver, han ønsker, at de skal påtage sig for ham, og giver dem styrke til at gøre det.

Men i vurderingen af vor nuværende situation bør vi undgå vurderinger, som enten er for positive eller for negative. Vi er mindre tilbøjelige nu, end vi måske var i 1960'erne til at give for positive vurderinger. Det er vigtigt at bekræfte virkelige fremskridt: bedre sundhed, en uddannelse, som i vid udstrækning er tilgængelig osv.. Selvfølgelig bringer nye fremskridt nye udfordringer og problemer, og materielle forbedringer kan finde sted, medens en åndelig tomhed samtidig spreder sig som kræft. Ikke desto mindre har vi i lyset af evangeliet behov for at spørge: hvilke ting er af det gode og behøver at blive bekræftet og plejet?

Det er også vigtigt med taknemmelighed at bekræfte ethvert tegn på Guds nærvær i dag. Kristne er tvunget til at tolke alle beviser på menneskelig godhed som tegn på det guddommelige nærvær, for "han er dog ikke langt borte fra en eneste af os" (Ap.g.17:27). Hvor som helst der findes uselvisk kærlighed, dér er Gud (1.Johs.4:7-8b). Hvad enten det opleves indenfor eller udenfor Kirken, kan det for den kristne kun være en altomfavnende, nådig Guds gerning. For dem, som har øjne at se med, er der mange tegn på Guds nærvær (Kristus er altid foran os). I forældrenes uselviske omsorg for børnene, i en elskendes kærlighed, i afholdelsen af multi-kulturelle, multi-racemæssige festivaller og meget, meget mere er nåden på færde. John Wesley selv lærte, at "den rene af hjertet ser Gud i alt".

Indenfor kirken kan vi imidlertid være mere specifikke: hvor som helst menneskelivet helbredes og oplyses, eller tilgivelse og forsoning opleves i Kristi navn, hvor som helst menneskelivet opleves i det kristne fællesskab i al dets forskellighed og dets enhed, hvor som helst byrderne deles (Gal.2:2), der kan vi med glæde se tegnene på Guds nærvær.

Men kristne skal tolke livets *helhed* overfor Gud og med henvisning til Gud. Vi er nødt til at spørge: "Hvor er Gud?" i de mørkere områder af europæisk erfaring i dag og at forsøge at forstå det, der er ved at ske i lyset af Guds sandhed.

Den tyske teolog Wolfhart Pannenberg har forsøgt en sådan opgave:

> Vor kulturelle verden, forekommer det, befinder sig i en akut fare for at dø på grund af Guds fravær, hvis mennesker fortsætter med forgæves at søge efter mening i deres personlige liv, hvis et stigende antal mislykkes med at udvikle en følelse af deres personlige identitet, hvis strømmen af neuroser fortsætter med at opstå, hvis flere og flere mennesker søger tilflugt i selvmord eller vold, og hvis staten fortsætter med at miste sin retsmæssighed (legitimitet) i borgernes bevidsthed, er alt dette konsekvenserne af Guds fravær.

Pannenberg sætter sin analyse i forbindelse med den bibelske tanke om Guds vrede. Uheldigvis misforstås dette udtryk let i dag, men det er vigtigt. I Gamle Testamente bliver der om Gud somme tider sagt, at han tilkendegiver sin vrede ved "at skjule sit ansigt" (f.eks. Es.64:5-7). Når vi husker på, at Guds "ansigt" er lysenes kilde for menneskeslægten (f.eks. 4.Mos.6:25), følger det, at Guds tilbagetrækning eller fravær betyder, at mennesker ikke længere er i stand til at se klart. Men fordi Gud er "ånd" (Johs.4:24), kilden til mening, værdi og sandhed, så indvirker hans fravær ikke bare på vort fysiske syn, men på vort åndelige og moralske syn. Guds fravær betyder, at menneskene i stigende grad finder det vanskeligt at skelne rigtigt fra forkert, sandhed fra usandhed og endog i visse henseender det virkelige fra det uvirkelige. Dette åndelige tusmørke eller halvmørke, hvori det er svært at se, er et markant træk i vor postmoderne verden.

Guds vrede, som Bibelen kalder det, består på den måde ikke i at påføre uheldige følger eller i at sende afstraffelser. Det kan ses af konsekvenserne på det tomrum, som skabes, når menneskelivet drænes for ultimative værdier, meninger og sandhed. Ifølge Paulus' analyse af sin egen tid (Rom.1:18-32) gjorde fortrængningen eller afsættelsen af Gud mennesker mindre end menneskelige og forårsagede, at de menneskelige samfund faldt fra hinanden.

Spørgsmålet: "Hvor er Gud?" kan imidlertid ikke besvares fyldestgørende, hvis vi ikke tager fat på spørgsmålet: "Hvem er Gud?" Besvarelsen af dette spørgsmål vil bestemme vor missions art i verden, og hvordan vi skal tage fat på den. Og derfor vender vi os i næste kapitel til det, der passende kan kaldes sagens kerne.

Spørgsmål

1. Er det blevet sværere at være en kristen eller at støtte et kirkesamfund, end det plejede at være? Hvis det er tilfældet, hvorfor mener du det? Hvis ikke, hvad er så det, der mest hjælper dig og din kirke?

2. Hvordan sætter du livet uden for kirken (som trods alt er den største del af livet) i forbindelse med din kristentro, og i særdeleshed din forståelse af Gud. Tiltrækker verden uden for kirken dig, forvirrer den dig, gør den dig bange, eller gør den dig vred? Hvor er Gud i alt dette?

3. I lyset af dette kapitel, hvad skulle din kirke
   (a) lægge bag sig, ophøre med at gøre
   (b) beholde eller generhverve,
   (c) begynde at gøre for første gang?

4. På hvilken måde burde kristne i dag "være i verden, men ikke af den"?

II
Sagens kerne

I Hvem er Gud?

Det er alt for let at ignorere dette spørgsmål, som om det var uvæsentligt, eller at tage det som givet, som om svaret var ganske klart. I kapitel 1 blev det hævdet, at Europa står over for en krise, hvor det centrale er et åndeligt tomrum. Meget få siger i dag, at de er ateister, og alligevel er mange i praksis ateister og lever med en meget tynd eller slet ingen forbindelse til Gud. For så vidt som der er en følelse af Gud, så er denne følelse ofte svag, utydelig og upræcis.

Dette betyder dog ikke, at folk skal kritiseres eller fordømmes for en sådan "praktiseret ateisme". En sådan fordømmelse vil være fremmed for evangeliets ånd. Men det er vigtigt, at vi forsøger at forstå den, for hvis kirken ikke forstår, hvad folk, som ikke bekender sig til den kristne tro, mener med ordet "Gud", så vil kirken finde det meget svært at tilkendegive for dem, hvad den selv mener med dette ord. (Paulus' besøg i Athen i Ap.g.17:16-31 er et tydeligt eksempel på denne proces i praksis.)

På det personlige plan er "Gud" for mange én, som de beder til om hjælp, beskyttelse eller trøst, når de er i en særlig nødsituation. Billederne og associationerne af ordet "Gud" vil for andre være formet i deres tidligste år. F.eks. vil strenge, krævende forældre sandsynligvis (skønt ikke nødvendigvis) skabe et tilsvarende billede af Gud i deres barns sind.

De tanker og opfattelser, vi har om Gud, kan måske eller måske slet ikke svare til Guds virkelighed. Det kan være sandt om dem, som kalder sig kristne, såvel som for dem, som ikke gør det. "Guden", som et menneske tror på, ligemeget hvad de må sige eller endog tænke, vil træde tydeligt frem i den måde, de lever på. (Se afsnittet "Gud i praksis" nedenfor.)

På det mere offentlige eller politiske plan er det igen nødvendigt at blive klar over associationerne i forbindelse med ordet "Gud" og den måde, som „Gud" kan fordrejes eller skjules på i samfundets magtstrukturer eller endog den etablerede religion. Denne situation er forskellig og ændrer sig hurtigt i Europa i dag. Der er forskellige mønstre for religiøs institutionalisering; nogle lande som Storbritannien og de nordiske lande har protestantiske "etablerede" kirker; andre som Irland, Spanien og Portugal er stærkt katolske; atter andre som Nederlandene og Tyskland har en betydningsfuld protestantisk-katolsk opdeling, medens atter andre som Rusland, Serbien og Grækenland er lande, hvor den ortodokse kirke virker som den nationale kirke.

Hvor varieret og endda forvirret vor baggrund end kan være, så er det vigtigt, at vi spørger: "Hvem er Gud for os i dag"?

Magtstrukturer og institutioner, ligemeget om de er af religiøs eller politisk karakter, har besmittet ordet "Gud". I lyset af evangeliet må de kristne spørge sig selv: Hvor egnede eller hvor fejlslagne er billederne af magt, kongedømme og patriarkat (for blot at nævne disse tre)? Hvor egnet er billedet af Gud som samvittighedens eller dommens røst? Med andre ord, hvor meget har vi omskabt Gud i *vort* billede?

Skriften hævder gang på gang, at den fundamentale synd er afgudsdyrkelse. Dette betyder ikke bare skabelsen af "udskårne billeder". Det betyder afsættelsen af Gud ved hjælp af en eller anden eller et eller andet, som *virker* som "gud" i et menneskes liv ved at blive kilden til mening, værdier og sandhed for dette menneske.

Den kristne lære om arvesynden er hverken populær eller moderne i dag. Men i denne sammenhæng betyder den: mennesket drages ikke naturligt hen imod lyset, og heller ikke naturligt hen imod at kende den levende Gud. Selv teologien kan blive afgudsdyrkelse, når den står i vejen for Gud. Af den grund har vi brug for at genopdage den kristne tro i hvert slægtled. Og sagens kerne i den kristne tro er åbenbaringen af Gud.

II Gudsåbenbaringen

Enhver, som søger Guds åsyn, har allerede erfaret Guds nåde. Allerede den første flygtige opblussen i vor samvittighed, som giver os en idé om Guds virkelighed, får denne indskydelse og idé ved Guds nåde. Gud selv ønsker, at vi søger ham og påkalder ham. Af den grund skabte han menneskene; de blev kaldet til at være hans medarbejdere i skabelsen (1.Mos.1:26-28), hvilket gav dem deres værdighed og ansvarlighed (Salme 8).

Men vor viden om Gud forbliver ufuldkommen og begrænset på mange måder. Vore begrænsede tankegange, ønsker, mål og adfærdsmåder, som i en fremmedgørelse fra Gud er kommet på afveje og formørker vor opfattelse af Guds virkelighed. Men når vi sammen med Paulus begræder, at "endnu ser vi i et spejl, i en gåde", kan vi også med ham eje håbet, "men da skal vi se ansigt til ansigt" (1.Kor.13:12).

Dette håb er ikke uden grundlag; det vokser frem af vort møde med Jesus Kristus, i hvis ansigt Guds herlighed er åbenbaret (2.Kor.4:6). Han er det sande gudsbillede, i hvem selv Guds væsen genspejles pletfrit. I ham blev Gud erkendt i selve sit væsen som Gud, der er kærlighed. Det er mysteriet, som stikker så dybt, at det ikke kan fattes, og som vi dog kan erfare som en virkelighed i vort liv, netop at Kristus levede og åbenbarede sig for verden: Gud er kærlighed (1.Johs.4:14-16). Det, som er fuldstændig enkelt og dog fuldstændig ufatteligt er blevet

åbenbaret i Kristus; den Gud, som er evig og dog nær hver eneste af sine skabninger har i Kristus taget menneskelig skikkelse. Den evige Guds helbredende nærhed, han, som elsker os fra begyndelsen af og uden ophør, borttager al vor frygt og vor skyld, binder sig til os som til sine sønner og døtre.

Dette kan ske, fordi Gud allerede var den Gud, som er kærlighed før skabelsens begyndelse, og før tiden begyndte. Det, vi med vore ord højest blot kan antyde og end ikke kan begynde at beskrive på en dækkende måde, har Guds Søn levet som sandhed og har forkyndt: Gud elsker verden og menneskeslægten, fordi Gud fra evighed af og før al tid var og er kærlighed. Han "kan" ikke gøre andet end at opsøge menneskeslægten, som lever fjernt fra ham. Hans kærlighed ønsker at sætte mennesker i frihed fra deres selvforskyldte fangenskab og til at opflamme ansvarsfuld og lydhør kærlighed i dem. Det sker, for at det, som hører sammen, men som gennem synden blev revet fra hinanden, igen vil blive bundet sammen i dets oprindelige samhørighed: "Nu er Guds bolig hos menneskene, han vil bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud vil selv være hos dem" (Åb.21:3).

Siden den nytestamentlige tid har menneskeslægten, som i Kristus er blevet gjort bekendt med Guds kærlighed, stillet spørgsmålet: "Hvordan kan vi tale om Gud på en måde, som svarer til erfaringen af Guds kærlighed?" Et vigtigt spørgsmål var og forbliver følgende: "Guds kærlighed, som er kilden og oprindelsen til vor forløsning og vor frelse, tilhører helt og fuldt ham og er helt uadskilleligt fra selve Guds væsen. Hvis det er tilfældet, kan Gud ikke være en enhed, som eksisterer for sig selv og (kan ikke) opfattes som værende sig selv nok, for kærligheden har behov for en anden, uden hvem der ikke kan være kærlighed. Derfor taler Johannes-evangeliet (Johs.1:1,14) om Guds Søn fra evighed af, og Paulus taler om det med hymnens ord: "Han, som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det, tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig" (Fil.2:6-7).

Kristus, som i Jesus af Nazaret påtog sig menneskelighed, var fra begyndelsen ét med Faderen (f.eks. Johs.17:11). Faderens kærlighed til Sønnen og Sønnens kærlighed til Faderen bestemmer deres samhørighed; det kan endda slet ikke tænkes uden denne kærlighed. Enheden og forskellen i deres kærlighedsforhold er essensen af Gud, netop som det er essensen i ethvert ægte, kærlighedsfuldt samfund.

Men hvordan, har de troende gentagne gange spurgt, hvordan kan et menneske optages i Guds kærligheds samfund, når Kristus ikke længere lever som et menneske blandt mennesker? Hvordan kan Guds nærhed, som vi har erfaret gennem Jesus Kristus, bevares, når den så ofte er i fare for at blive skjult ved vor egen og andres lidelse, ved tvivl og nederlag? Jesu svar er dette: Sandhedens Ånd vil vejlede jer til at kende og stole på Gud; han vil vejlede jer i hele sandheden. Han vil gå i forbøn for mig med jer og for jer med Faderen. Han vil lægge ordene på jeres læber, når I må tale. Han vil hjælpe jer med at bede, når I bare kan sukke. Han vil undervise jer og udruste jer til at skelne mellem det gode og det onde, for at I kan gøre det gode. Han vil leve med jer og i jer og sætte jer i stand til at bære frugt, som vil gøre jer og andre rige. (Vigtige kapitler i Ny Testamente, som denne beskrivelse bygger på, er Johs.16 og 20; Luk.12; Ap.g.1, 2 og 4; Rom.8; Gal.5 og andre). Disciplene kunne sige om deres jordiske herre og mester: "Han har boet med os og levet i os"! Men vi kan om Helligånden sige det samme, at han bor og lever i den troende (f.eks. 1.Kor.3:16), ja, at gennem ham lever Kristus selv i os (Gal.2:20).

Nu ser vi, at det, der var sagt til os i den Hellige Skrift om Gud, Skaberen, om Kristus og Helligånden var, at vi kunne vide, at Fader, Søn og Helligånd står i et så nært indbyrdes forhold, at fylden af Guds sandhed ikke kan kendes uden at tale om alle tre. Det, de kan gøre, kan siges om hver af de tre. Derfor er verdens skabelse og den nye skabelse af menneskeslægten tillagt ikke bare Faderen, men også Sønnen og Helligånden. (1.Mos.1:1ff; Job 33:4; Johs.1:1 ff., 3:5 ff.; Gal.4:6). Også fuldkommenheden

bevirkes ikke bare gennem Helligånden; den er også Faderens og Sønnens gerning. (2.Mos.20:2; Es.43:14, 61:1; Job 19:25 f.; 2.Kor.3:17, 5:18; Åb.1:5 og andre).

Faderens fællesskab med Sønnen og begges fællesskab med Helligånden, ja, selve enheden af Gud og Ånd viser sig for at vi kan sige, at i denne forskellighed og kærlige solidaritet hos de tre guddommelige "personer" – selv når vi blot kan begynde at forme rigtige antydninger om det i totalt utilstrækkelige ord – beskrives kærlighedens mysterium, som er selve essensen af Gud. Denne kærlighedens dynamik, som vi ikke kan kende noget til uden gudsåbenbaringen, er Guds jeg. Det gælder også på en altomfattende måde for menneskeslægten, som Gud skabte som sin anden part og i sit billede.

Guds kærlighed er ikke begrænset til fællesskabet mellem Fader, Søn og Helligånd. Den drager og indbyder hele menneskeligheden til at blive grebet og inddraget i Gud selv. Faktisk sker dette nu hele tiden gennem Helligåndens virke (f.eks. 2.Kor.13:13). For at sige det på en anden måde, ligesom Gud i Kristus i kærlighed gav sig selv hen for at frigøre menneskeslægten fra dens håbløshed, således gav han sig selv i Helligånden for at være med og i os, som lader sig blive elsket.

Det klassiske kristne sprog, hvad enten det er i Skriften eller i trosbekendelserne, taler ofte om Gud på denne dynamiske måde: f.eks. "udgår Helligånden fra Faderen og Sønnen". Gud er ikke en slags statisk billedstøtte fjernt fra sin verden, og som holder sig ude fra den. Dette er evangeliets og dette studies kerne: Kristus foran os – i fortiden, i fremtiden, her og nu.

I denne Guds væren og bevægelse ligger den egentlige årsag til kirkens missionerende opgave. Guds mission bestemmer karakteren af kirkens mission og gør den mulig. Gud er *skaberen*, som ikke bliver for sig selv, men skaber menneskeslægten som "en anden" til sig. Ligesom Faderen ønsker og søger kirken en forbindelse med menneskeslægten; kirken omslutter og ledsager

den med en moderlig omsorg. Gud er genløseren, som gav sig selv hen som sin *Søn* til menneskeslægtens verden:

> ...som påtog sig og bar dens byrder og besværligheder, dens skam og gudsforladthed, og som – som den førstefødte – åbner vejen for mange brødre og søstre til ægte menneskelighed over for Gud.
> *(W. Klaiber/M. Marquardt: Gelebte Gnade, Grundriss einer Theologie der Evangelisch-methodistischen Kirche).*

Gud er *Helligånden*, som fornyer menneskeslægten, er til stede i menneskene i deres verden og fører dem med sig ind i det helbredte og fuldkomne samfund. En sådan treenigheds-forståelse af Gud, som er kærlighed, viser sig i Guds mission, som denne samme Gud kom i til verden, og hvori Kirken er indbefattet.

Således formede Gud den første kirke for at forberede den til dens missionsopgave. Gennem Helligånden blev Guds liv udgydt i de troendes hjerter, så de bliver frie og i stand til at elske (Rom.5:5). Med Helligånden er Guds kærlighed til menneskeslægten uforandret; de troende bliver Helligåndens overbringere, Kristi repræsentanter, Faderens ambassadører. De lever ikke længere for sig selv, men for Gud, som de sendes af, og for menneskeslægten, som de sendes til. Derfor skal det også af den grund siges: "Dér, hvor der ikke findes kærlighed, findes heller ikke Helligåndens gerninger; men enhver, som virkelig elsker, gør det på grund af Guds Helligånds gerning" (1.Johs.4:8). Fordi Gud skænker os og udruster mennesker med sin kærlighed, er et liv i kærlighed det, Gud forventer af os. Kærligheden er altid et udtryk for Guds vilje.

I den metodistiske tradition er lovprisningen af den treenige Gud især kommet til udtryk i Charles Wesleys salmer. Men hans broder John forstærkede også sin forkyndelse af frelse med treenighedslæren:

> Faderen så det menneskelige behov for forløsning, Sønnen tilfredsstillede det, og Helligånden anvendte det; og alt dette i deres eget kærlighedsfulde samfund, som den tre-i-én Gud ønsker at bringe os som vor sande tilbedelse.
> *(G. Wainwright: Why Wesley Was a Trinitarian, genoptrykt i Methodist in Dialog, Kingswood Books, Abingdon 1995, p.273).*

Den treenige Gud, som vi får det fortalt på forskellige måder i Bibelen og frem for alt i Ny Testamente, er en virkelighed, som vi begrænsede væsener bare kan forestille os på en foreløbig måde. Det er et mysterium, som bliver et større mysterium, jo mere vi forsøger at begribe det, men som åbenbares for os i takt med, at vort hjerte forener sig med vor teologiske indsigt. Da Gud selv ikke undviger vore spørgsmål og spekulationer, men snarere vækker og leder dem, kan vi erkende og erfare ham. Alligevel kan vi dog af den grund foreløbigt tale om og søge ham og i ord give udtryk for, hvad vi forstår om Gud. Fordi Gud meddeler sig til os som Faderens kærlighed gennem Kristus i Helligånden, kan vi ikke forblive tavse med hensyn til mysteriet om den treenige Gud. Det egentlige og ubestridelige motiv for vore refleksioner og diskussioner skyldes ikke en personlig videbegærlighed eller lyst til videnskabelig forskning; det er meget mere ønsket om en større kundskab om Guds kærlighed og missionen til at lade Guds opsøgende kærlighed gå videre til andre.

Guds velsignelse hviler på en sådan eksistens og handling. Paulus forstod det ved sine ord: "Herren Jesu Kristi nåde og Guds kærlighed og Helligåndens fællesskab være med jer alle" (2.Kor. 13:13). I Jesus Kristus er Gud kommet ned til os og handlede på vore vegne, for at den adskillelse mellem Gud og os kunne overvindes, og at vi kunne blive bragt tilbage tæt ind til ham. Guds kærlighed er den uskabte kilde til Guds hengivenhed og nærhed, som til trods for afvisning og had ikke er gjort til skamme. Faktisk søger Helligånden at få plads i vor personligheds

dybder for at bringe os fuldstændig tilbage til Guds kærlighed.

Gud er så stor, at ingen og intet kan tage fat i ham; Gud er så lille, at han kan leve i menneskeslægten. Gud er så rig, at han intet behøver; Gud gør sig selv så fattig, at han beder om vor hjælp. Gud overskrider hyppigt vore tanker og vor begrebsverden; Gud taler så enkelt til os, at selv et barn kan forstå ham. I Guds kærligheds samfund finder menneskeslægten det ægte og sande liv, som var tilsigtet og skabt til alle. I Kristus finder menneskeslægten den broder, som de kan rejse sammen med på livets vej. I Helligånden finder de trods skam og smerte og lidelse den vished, at de tilhører Gud, hvis kærlighed intet og ingen kan skille dem fra.

III *Erfaring af Gud*

Kristne kan med glæde erkende, at erfaringen, oplevelsen af Gud strækker sig langt og vidt udenfor Kirken. I oplevelsen af skønhed og glæde ved musik og kunst berøres mennesker af Gud selv. I udfordringen fra de første spørgsmål om menneskelivets mening og værdier gennem poesien og anden litteratur er mennesker ikke langt fra verdens mysterium, som er Gud. I oplevelsen af menneskelig kreativitet og fællesskab, i at være fælles om glæder, lidelser og humor er Gud til stede. Sandt at sige "er Gud ikke langt borte fra en eneste af os. For i ham lever vi, ånder vi, og er vi" (Ap.g.17:27-28).

Somme tider er evangeliets sandhed ikke langt fra overfladen i sådanne erfaringer. Det er især sådan, når mænd og kvinder får et glimt af den fundamentale kristne overbevisning, at kærligheden er livets kerne og mening (Mark.12:28-34), og at alt det, der er modstander af kærligheden, er forvrængning og tab.

Samtidig behøver vi at erkende, hvor skrøbelig og kortvarig vor erfaring af Gud ofte er, og hvor skrøbelig og kortvarig disse

erfaringer kan være i deres virkning. Menneskelivet er på en tragisk måde selvmodsigende og selvmodstridende. Vi kan være både englelige og djævelske, uselviske og selviske, selv om det guddommelige mysterium aldrig er langt borte.

Således indser vi *både*, hvor almindeligt udbredt *og* hvor flygtigt uforudsigelig gudsoplevelsen kan være for mennesker. Men nu spørger vi: Hvad er den karakteristiske erfaring af Gud, som den kristne tro taler om? Skriften taler om "frelse" som det modsatte af ødelæggelse og undergang, om "liv" i stedet for død, om "lys" på mørkets plads. Dette er ikke en flygtig, usikker erfaring, som er afhængig af menneskelige omstændigheder og følelser, men noget helt igennem fundamentalt og evigt. De kristne har ofte brugt ordet "omvendelse" for at beskrive det "at vende om" fra en form for eksistens til en anden. Den er i bund og grund Guds gerning og ikke vor. Men fordi Gud ikke misbruger eller manipulerer den menneskelige frihed, indbefatter omvendelse også vort svar eller vor afgørelse. Gud tvinger ikke mennesket til at træde ind i Riget. Menneskets ansvar vedbliver.

Omvendelse er et begreb, som ikke må misforstås eller overses. Det burde ikke mistolkes, så det kommer til at betyde en dramatisk, religiøs oplevelse, som efterlader mennesker fundamentalt uændrede, eller som blot påvirker visse områder af menneskelivet. En omvendelse, hvis den er ægte, påvirker i sidste instans alt. Ny Testamente udtrykker dens grundlæggende krav på mange forskellige måder, men her er to af dem:

> Og dette er det evige liv, at de kender dig, den eneste sande Gud, og ham, du har udsendt, Jesus Kristus. (Johs.17:3).
> Thi Gud, der sagde: "Af mørke skal lys skinne frem", han har ladet det skinne i vore hjerter til oplysning og til kundskab om Guds kærlighed på Jesu Kristi ansigt. (2.Kor.4:6).

Det er umuligt at overse hentydningen til *erfaringen* i disse og

andre tekster som dem: "... at kende dig, den eneste sande Gud", "at skinne i vore hjerter".

"Erfaring" har altid været et vigtigt ord for metodister, og vi behøver ikke at skamme os over det. (Det virker på en lignende, men ikke identisk måde med ordet "tradition" blandt katolikkerne). Vort spørgsmål i dag må være, hvordan metodister og ikke bare metodister kan finde en erfaring af Gud, som er virkelig livgivende og oplysende, så at Gud snarere end penge, arbejde eller noget som helst andet får den primære indflydelse på menneskers liv.

> Ene og alene den kraft, som skaber verden, kan skabe en kristen. Og når han så er skabt ... bliver hele hans handlings- og samtaleforløb nyt, og han lever, som om det er i en ny verden. Gud, mennesker, hele skabelsen, himlen, jorden og alt deri viser sig i et nyt. *(John Wesley: Explanatory Notes Upon the New Testament, Epworth 1976, s. 657,* Wesley's kommentar til 2.Kor.5:17).

Få kristne tilegner sig dette Gud-givne liv i al dets rigdom i dette liv, men det er der. Og tegnene på Guds nye liv i menneskelivet kan vokse år for år og endog dag for dag.

Men først behøver vi mere fyldestgørende at forklare, hvad Skriften siger om denne erfaring af Gud, som er givet ved åbenbaringen af Gud som Faderen, Sønnen og Helligånden.

Ordet "evig", som det bruges i Johs.17:3 og andre steder i Ny Testamente, hjælper ikke så mange mennesker. Alligevel er det et vitalt ord. "Evigt liv" er sandt og ægte liv, livet, som det var bestemt til at være; det er livet, som Gud deler med os både nu og herefter. Det er en form for tilværelse, som stammer fra Gud, deles med os af Gud ved Jesus og tilegnes af os ved Guds hjælp og kraft. (Det er derfor vi er bundet til at tale om Fader, Søn og Helligånd.)

Ny Testamente anvender et usædvanligt sprogbrug om dette "evige liv", denne kundskab om Gud, som er muliggjort gennem Jesus. Det centrale kristne ord for Gud bliver nu "Fader", ikke (og det kan ikke siges for ofte) fordi Gud er hankøn og hersker, men fordi Gud viser omsorg som en far og en mor overfor sine børn.

At være "et Guds barn" betyder at tage del i Guds liv og livet med Gud, som Jesus gjorde det. Der findes ingen sekundær status for kristne her. Selv om Jesus forbliver den "enbårne" Søn (Johs.3:16), så ligger det enestående ved ham i det, han giver, snarere end i det, han beholder for sig selv. Derfor er han "den førstefødte" af mange brødre og søstre (Rom.8:29; Hebr.2:10-12), som deler med sig selv af den guddommelige herlighed (Johs.17:22; 2.Kor.3:18). Denne herlighed, som imidlertid bliver skjult blandt alle menneskelivets lidelser, konflikter og smerter, er ikke desto mindre virkelig og evig (2.Kor.3:11; 4:7-11).

Og alt dette er i bund og grund en gave. Enhver, der søger den Gud, som er hver eneste tings kerne, møder Jesus, "Guds billede" (2.Kor.4:4), "Guds Søn", som for dem bliver både ven og broder, ledsager og bærer af byrderne, Gud for os og med os. Her er, til trods for alle fejltrin og al svaghed i den kristne kirke, de gode nyheder for Europa, som er stillet ansigt til ansigt med en enorm tomhed i dets åndelige og moralske liv. Erfaringen af Gud, som den er beskrevet her, kan findes i John Wesleys prædikener og Charles Wesleys salmer, selv om vi ikke ganske enkelt kan tilegne os deres budskab, som om intet er forandret, for vi lever i en helt anden tid og i helt andre kulturer. Hvis vi skal være redelige i vor tid, bliver vi tvunget til at sige nye og anderledes ting som svar på den dybe åndelige hunger i vor tid. Dette indbefatter omsorg for vor planet, for kvinders status, politisk ansvarlighed og meget, meget mere. Men alt dette må komme fra de fundamentale gode nyheder om Gud med os og Gud for os.

- Og dog, er der ikke noget, som skal genoprettes her? Er der ikke et behov for trætte, travle metodister (og andre kristne) til i dag

igen at finde en glæde i troen og en forkærlighed for Gud og mennesker, som var kendetegnet for både den metodistiske begyndelse og for den mission, som skildres i Ny Testamente (2.Kor.5:14-20)?

IV Gud i det praktiske liv, Gud i hverdagen

Det kan se ud som en mærkelig overskrift, men dens grundlag i Skriften er ganske tydelig. Det er ikke det, vi siger eller endog tænker eller tror om Gud, der afslører mest om, hvem Gud virkelig er for os, men hvad vi er og gør. Vore første og største interesser, virkningen på os af vor tilbedelse og vore bønner og frem for alt hvor meget, vi elsker – alt dette åbenbarer, hvad vi virkelig har gjort til vor gud. Hvad vi er, og hvad vi gør, kan selvfølgelig vise, at vi har gjort noget andet eller nogen anden end Gud til tyngdepunktet for vort liv. Ifølge Bibelen er den skrappe test for, om vi virkelig "kender Gud", vort forhold til andre mennesker. Vi kan ikke modtage Guds tilgivelse, hvis vi ikke selv tilgiver (Matt.6:12); vi elsker ikke Gud, hvis vi ikke elsker vore med-kristne (1.Johs.4:20); vi er egentlig ikke hans børn, hvis vi ikke elsker vore fjender, som han gør (Matt.5:44, 48); vi reagerer ikke overfor Kristus, hvis vi går forbi den sultne og den hjemløse (Matt. 25:31-46). Med andre ord, "at kende Gud" i Bibelen er helt igennem et praktisk foretagende (Jer.22:16).

Så i lyset af det, vi har sagt om *åbenbaringen* af Gud som Fader, Søn og Helligånd, og om *erfaringen* af Gud (Gud lader sit lys skinne *i vore hjerter*), hvad skal vi så sige om de praktiske virkninger af sådan en åbenbaring og sådan en erfaring?

Der var meget mere, som kunne lægges til denne korte redegørelse, der er givet, om Bibelens fastholdelse af praksis, og meget, som trænger til at blive undersøgt om praksis i vore dage. Tre ting må være tilstrækkeligt:

1. De kristne er i verden, men ikke af den, men de er ikke kaldede til at måle deres forskelle fra resten af menneskeslægten på en selvoptaget måde.

En brevskriver fra det 2. århundrede, forfatteren til *Diognet-brevet*, beskriver Kristi efterfølgere sådan:

> For det er hverken ved fædreland, sprog eller klædedragt, at de kristne adskiller sig fra andre mennesker. De bor nemlig ikke i deres egne byer et eller andet sted; ej heller benytter de sig af et usædvanligt sprog eller praktiserer en påfaldende livsførelse...

Ikke desto mindre fortsætter han med at skitsere en række stærke kontraster mellem kristne og andre:

> De adlyder de fastsatte love, og med deres livsførelse overgår de lovenes krav. De elsker alle, og de forfølges af alle. De er ukendte, og alligevel fordømmes de. De dræbes, og derved levendegøres de. De er fattige og gør dog mange rige. Alt mangler de, og alligevel har de overflod af alt.
> *(De apostolske Fædre, Det danske Bibel-selskab, 1995, s. 234-5)*

Således kan det være nødvendigt for kristne i Europa at tage vor forståelse af forholdet mellem "kirken" og "verden" op til fornyet overvejelse. De skal ikke beskrives som to separate cirkler, men som to koncentriske cirkler.

2. Vor egen metodistiske tradition har fra begyndelsen af understreget kærlighedens forrang. Nogle af John Wesleys egne ord om dette burde stadigvæk bevares, eftersom de næppe kan blive bedre. For det første skrev han i *A Plain Account of Genuine Christianity* (1753) om den kristne på følgende måde:

> Frem for alt ved at huske på, at fordi Gud er kærlighed formes man af kærligheden. Man er fyldt af kærlighed til ens næste, af en universel kærlighed, som ikke er begrænset til én sekt eller én menighed, ikke indskrænket til dem, som er enige med én i anskuelser eller til ydre gudstjenesteformer eller til dem, som er forbundet med én ved blodets bånd eller fordi man er knyttet til det samme sted. Man elsker ikke bare dem, som elsker én selv, eller som er én selv hengiven ved bekendtskabets fortrolighed. Men ens kærlighed ligner hans, hvis barmhjertighed er over alle hans gerninger.

I sin *A Plain Account of Christian Perfection* skriver Wesley på lignende måde:

> Det ville være godt, hvis I var fuldstændig klar over dette: Himlenes himle er kærlighed. Der findes intet højere i religionen – der er i virkeligheden intet andet; hvis I ser efter noget udover kærlighed, ser I helt ved siden af, I er på vej væk fra den kongelige vej. Og når I spørger andre: "Har I modtaget denne eller hin velsignelse?" og tænker på noget endnu højere end kærlighed, tager I fejl; I fører dem bort fra vejen og leder dem på vildspor. Nedfæld det derfor i jeres hjerter, at fra det øjeblik, Gud har frelst jer fra al synd, skal I ikke stræbe efter mere end eller mere af den kærlighed, som er beskrevet i 1.Kor.13. I kan ikke nå højere end dertil, før I bæres ind i Abrahams skød.

3. Kristen monoteisme (læren om troen på én Gud) skal tages alvorligt. Hvis Gud er den eneste Gud, der findes, og hvis Gud

elsker *verden*, dvs. alle mennesker, berører det også fundamentalt den kristne missions art. Guds gådefulde gave i form af hans eget liv er i givet fald alles. Vi må ikke tvivle på, at det var en af drivkræfterne i missionen på nytestamentlig tid: Der er "én Gud" (Rom.3:29; 1.Kor.8:6; Ef.4:6), og derfor er visionen og opgaven i bredeste forstand ganske enkelt herlig. Kun gudsåbenbaringen og gudserfaringen kan være grundlaget for den kristne mission i dag. Nye kirkestrukturer og -initiativer kan være nødvendige, ny uddannelse og kundskab vil uden tvivl bidrage, men intet andet kan erstatte eller opveje åbenbaringen, erfaringen af Gud udøvet praktisk i hverdagen som det centrale i den kristne mission. Det er det, der giver den kristne mission sin særlige karakter. Kærligheden sørger for motivationen, metoden og indholdet. Uden kærlighed bliver missionen en udøvelse af kontrol, manipulation og rekruttering.

Af den grund kræver evangeliet selv dialog med mennesker af anden tro. Vi kan ikke kommunikere med andre uden at lytte til dem. Dog går vi ind i en sådan dialog med den overbevisning, at sandheden, hvor den end mødes, alene vil åbenbare mere af Kristus for os, og at dialogen, foretaget i den rette ånd, vil bevirke en rensende forvandling af den vestlige verdens kristendom.

Et sådant synspunkt følger de retningslinier, som er fremsat i en tidligere rapport *Mission in Europe Heute*, 6.3:

> Dialogen med andre bør ikke så tvivl om Guds åbenbaring af sig selv i Jesus Kristus. Diskussionen om Guds Ånds gerning i verden bør ikke blive en modsætning til åbenbaringen i Jesus Kristus. At lytte til andre, så at denne sandhed og mysteriet om personen Jesus kan erkendes i højere grad, betyder ikke, at man kan komme udenom at bekræfte evangeliet på en klar og tydelig måde... Enhver udøvelse af tvang, under hvilken som helst form den udøves, afbryder eller ødelægger den ægte

dialog. Men dialogen erstatter ikke forkyndelsen, som vil lede frem til troen på Kristus.

Intet vidnesbyrd, hvad enten det sker i dialogform eller ved forkyndelse, kan være effektivt uden Helligånden, for i sidste instans er missionen Guds og ikke vor.

Spørgsmål

1. Kan du i dag sætte ord på den tro på Gud og på de religiøse idéer, du havde under din opvækst? Hvilken betydning har din tro på Gud haft for dit liv og din personlige udvikling?

2. Er det muligt for et menneske at være kristen i lang tid og stadig være begejstret og engageret? Er det nødvendigt? Hvis dette er tilfældet, hvordan bevarer du så din begejstring og dit engagement?

3. Hvad er "sagens kerne" for dig?

4. Hvordan kan du og din kirke fornyes i den kristne tro og i discipelforholdet? Hvordan ser du på John Wesleys beskrivelse af det nye liv, som beskrevet i dette kapitel, i forhold til din egen erfaring?

5. Hvordan vil du vidne om Kristus for mennesker, som har en anden tro?

III
MISSIONEN

I Hvilken slags mission?

Situationen i Europa præsenterer de kristne kirker for en udfordring. Tidligere delte mange evangeliet med hinanden som et fælles grundlag for livet, og den kristne tro spredte sig. Der er områder af verden i dag, især i Afrika og Asien, hvor dette sker. Men i Vesteuropa er det anderledes.

Det er muligt at give vore omgivelser skylden: vor kultur, vort samfund, måske vor overflod, alt sammen gør det sværere for folk i dag at høre og tage imod evangeliet. Det er også muligt at give kirkerne skylden: Vor tøven, vort usikre vidnesbyrd, vor fiasko med at efterleve det evangelium, vi forkynder, vor lidet indbydende gudstjeneste og fællesskab – også disse ting gør det svært for folk at høre og tage imod evangeliet. Måske er det begge dele: En vanskelig baggrund og ofte en mindre attraktiv kirke gør uden tvivl mission vanskelig i dag.

Hvordan det så end kan være, så er vor tid en tid, hvor kirkemedlemskabet er i tilbagegang i det meste af Europa, og hvor det sker, er det let at lade det blive hovedmotivet for mission. Det ville være en alvorlig fejltagelse. Evangelisation ville på den måde blive en udøvelse af rekruttering, og kirken ville ikke være meget anderledes end mange andre organisationer, som bare er interesseret i selvopholdelse. Kun evangeliets kraft kan sætte en kirke, hvis overlevelse kan forekomme tvivlsom, i stand til at ophøre med at bekymre sig om det. Mission ligesom evangelisation er ikke bare et af mange punkter på kirkens

dagsorden. Ligesom gudstjenesten er mission noget fundamentalt for kirkens eksistens. Mission er ikke noget, der bare kan tages op og lægges ned. Som et fællesskab i tilbedelse, i samfundsmøder, i forretningsmøder, som et samfund, der er samlet eller spredt, *er* kirken mission. "Kirken eksisterer ved mission som en brand, der brænder".

Hvad er det for slags mission, Gud kalder sit folk til? Det er vigtigt at være praktisk, men det praktiske for kirken må altid vokse frem af teologien, for det, der ikke er bygget på åbenbaring, erfaring og forståelse af Gud, vil hverken være tro eller noget vedvarende. Derfor er missionens kerne Kristus selv. Han er budskabets indhold; hans eget liv, død og opstandelse tilvejebringer grundvolden og formen; hans Ånd bemyndiger missionen (*Kristus foran os*).

Men hvad betyder det i praksis? John Wesley præciserede målet for sin nye metodistiske bevægelse som "at frelse sjæle og sprede skriftmæssig hellighed ud over landet". Noget af dette sprogbrug kan lyde fremmedartet i dag. Et samfund, som er stærkt influeret af sociologi og psykologi, spørger: "Hvad er sjæle?"

Ordet "sjæl" betyder "den væsentlige person" eller ganske enkelt "et menneskeligt væsen", som det ofte gør i Bibelen (f.eks. Ap.g.2:41). Det betyder ikke den åndelige eller udødelige del af et menneske; det betyder ikke et abstrakt eller ulegemligt menneske. Evangeliet bekræfter, at Gud drager omsorg for de menneskelige væsener i deres helhed; 1.Mosebog hævder, at "Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så, hvor godt det var" (1.Mos.1:31).

Derfor er helbredelsen af et nedbrudt legeme beviset på skabelsen, som blev genoprettet. Helbredelsen af et beskadiget sind er beviset på, at mørket er besejret. Et menneskes omvendelse til Gud sætter dette menneske på livets vej, sådan som det var bestemt til at blive levet. En indsigelse mod en tyrannisk regering, en demonstration mod racediskrimination og uretfærdighed er en melding om det, som det burde være, i stedet for det, det er. (Kirken i dens mission må ikke opgive dette offentlige domæne,

eftersom kirken er overdraget opgaven at våge over hele samfundets velfærd på en anden måde end interesse- og pressionsgruppers måde, hvor værdige de end måtte være). Alt dette og alting andet, som genopretter og helbreder Guds skabelse, er tegn på, at "Gudsriget er kommet nær". De kan også være tegn på, at kirken er blevet betroet "helbredelsen af (dvs. omsorgen for) sjæle".

I praksis betyder dette en mangeartet mission. I en situation med racemæssige eller religiøse fordomme åbner kirken sine lokaliteter for alle. I et samfund, hvor en minoritet kritiseres eller foragtes af hvilken grund som helst, tager kirken deres parti. Hvor mennesker, gamle eller unge, kæmper alene eller i ensomhed, gør en kirke sine lokaliteter til et varmt, indbydende "andet hjem" for dem, og kirkens medlemmer viser venskab og tillid. Dér, hvor mennesker søger efter mening, sandhed og kærlighed i en splittet, upersonlig verden, dér tilbyder en kirke Kristus.

Denne mangeartede mission har et stærkt bibelsk fundament. Jesus sendte ikke bare disciplene af sted for blot at helbrede eller for blot at forkynde og undervise om Gudsriget (Mark.6:7-12; Matt.10:5-15; Luk.9:1-6). De skulle gøre begge dele, ligesom Jesus gjorde det. Det ene står ikke over det andet, eftersom både forkyndelsen og helbredelsen bærer vidnesbyrdet om samme virkelighed, Guds Rige.

Hvad vil så denne missions særkende være? I kapitel 1 blev det påpeget, at "svaghed" - den svaghed, som man frivilligt påtog sig - karakteriserede Paulus' evangelisation (1.Kor.2:1-5). Jesu egen mission blev forstået på samme måde: han gav afkald på at være lige med Gud (Fil.2:6), tog del i vor fattigdom (2.Kor.8:9), bar lovens forbandelse (Gal.3:13). Og alt dette for den elskedes skyld, for hvem missionen foretages:

> Alt er jeg blevet for alle for i det mindste at frelse nogen. (1.Kor.9:22).

> For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn. (Johs.3:16).

Det er denne "svaghed", som er karakteristisk for den kristne evangelisation. At gå til tolderens hus (Mark.2:15-17), til den urene i de urenes land (Mark.5:1-20), at svare (efter en indre kamp?) på det, der er rent og urent (Mark.7:14-20) af hensyn til Guds Rige, at tage til Jerusalem for at udfordre "myndighederne" uanset omkostningerne, at tage til Korinth med dens hovmodige stolthed (1.Kor.2:1-5), til Athen med dens strålende kulturelle arv (Ap.g.17:16-34) eller til Rom, sædet for imperiets magt – alt dette og meget mere angiver både missionens omfang og omkostninger. Kan der virkelig være en effektiv evangelisation uden denne Kristus-lige svaghed?

Denne form for svaghed skal selvfølgelig skilles klart fra den naturlige eller uundgåelige svaghed. Evangeliernes og Paulus' breves vidnesbyrd viser, at det er den guddommelige magts middel. Kristus, som udtømte sig selv, gav afkald, var den Kristus, som Guds kraft virkede i (Luk.4:14; 5:17; osv.). Da Paulus skrev om Jesu kors, påstod han, at denne Guds "svaghed" var stærkere end den menneskelige styrke (1.Kor.1:25). Men det skal også siges, at Gud også kan bruge den uundgåelige svaghed, sådan som et andet vidnesbyrd af Paulus viser:

> Min nåde er dig nok, for min magt udøves i magtesløshed (2.Kor.12:9a).

Hvad dette betyder for os i dag vil afhænge af vor personlige situation, af hver enkelt lokal kirkes situation og af vor vurdering under bøn af de opgaver, vi burde påtage os, og de grupper eller enkeltpersoner vi burde tilbringe tiden sammen med. (John Wesleys belæring: "Gå til dem, som trænger allermest til dig", er der stadig brug for at huske på).

Hvad er motivationen for denne mission? Tidligere har mange evangelister understreget den overvældende betydning af et menneskes evige skæbne. Frem for alt gav det den kristne

mission den største pågåenhed. Her er to yderligheder, som bør undgås: Den ene er den sorgløse optimisme, som siger: "Under alle omstændigheder vil enhver til slut komme i himlen", og den anden er en antagelse om, at vi i forvejen ved, hvad Guds dom over hvert eneste menneske, bekendende kristne eller ej, vil være.

Vi behøver nu ikke at se os så langt omkring efter motivationen for den kristne mission i dag. Rundt om os er der, som vi har påpeget i kap. 1, mange former for kriser. Mange, mange af vore samtidige er stressede, nødlidende og ulykkelige. Mange er faret vild eller er usikre. Nogle, som er sikre på deres vej, ville have gavn af en vis grad af egen tvivl. Men der er et stærkere motiv for mission, ét, som udspringer fra evangeliets kerne. Det er let at tage for givet og at overse den mest tvingende nødvendighed (det stærkeste imperativ) for den kristne, nemlig at elske (Mark.12:28-34; 1.Kor.13; osv.). Ganske enkelt gør kærligheden hele forskellen. Kærligheden viser, om en kirke er et tempel for Helligånden. Kærligheden viser, hvorvidt en kirke er et bønnens sted, og hvorvidt dens medlemmer virkelig er blevet berørt af Guds virkelighed. Ligesom økumeni (fællesskab med kristne fra andre kirker) uden kærlighed intet betyder, således er det også med mission. Kærligheden er grænseløst anvendelig (1.Kor.9:19-23), ekstraordinært tålmodig og langmodig (1.Kor.13:4,7). Kærligheden sætter en kirke i stand til at fortsætte imod overmagten. Kærligheden – og i sidste ende kun kærligheden – genspejler den guddommelige herlighed (Johs.13:34-35; 17:22). Når kærligheden er kernen i kirkens liv og erfaring, vil der ikke være behov for en "speciel" mission, eftersom kirkerne vil være varme, attraktive samfund, hvor mission og evangelisation er ligeså naturligt som frisk luft.

II Mission og gudstjeneste

Mission og gudstjeneste hører sammen ligesom mission og økumeni. En kirke, som fejrer en ægte og sand gudstjeneste, er en missionerende kirke; en missionerende kirke kan ikke blive ved med at være missionerende, hvis ikke den fortsætter med at tilbede den Gud, som er Fader, Søn og Helligånd.

Selvfølgelig skal mission og gudstjeneste ikke opfattes som to forskellige aktiviteter. Paulus forestillede sig en gudstjeneste, som var tilgængelig for "manden på gaden", og som var kraftfuld nok til at omvende ham (1.Kor.14:25). Somme tider gør varmen og velkomsten ved en gudstjeneste den til en missionsanledning. Andre gange kan bønnerne og prædikenen drage et menneske til Gud for første gang eller tilbage til Gud for første gang i mange år.

Men det synes ikke at ske så forfærdelig ofte. Bygningerne kan virke uindbydende og utiltalende set ude fra. De kan virke kolde og uden atmosfære inden for. De faste kirkegængere taler måske hellere med hverandre end med den nye i deres midte. Og ikke mindst kan gudstjenesten i sig selv være uden liv, uden medrivende engagement og derfor uvedkommende.

Kan en metodisme, der begyndte som en fornyelses- og reformbevægelse finde veje for sin egen fornyelse? Kan Bibelen blive et nådemiddel for alle kristne til at forme kirkens identitet i dag, og give disciplene næring til livet i Kristus? Selvfølgelig kan den det, hvis kristne både individuelt og i små grupper læser Bibelen begærligt, spørgende og forventningsfuldt. Kan dens præster og prædikanter genvinde en effektiv kraft i forkyndelsen ved hjælp af deres menigheder? Selv om det er en overdrivelse at sige, at den kristne kirke står og falder med forkyndelsens kvalitet, er det dog tilstrækkelig sandt for at få os til at spørge: Hvordan kan dette uerstattelige meddelelsesmiddel finde ny kraft og nåde i vor tid?

Sand forkyndelse bringer de gode nyheder, Kristi ord, men altid på en måde, som egner sig for hver enkelt gruppe eller menighed i deres specielle situation. Det er derfor, at sand forkyndelse ikke kan være forudsigelig eller kedelig. Intet kan garantere for dets effektivitet, for i sidste ende er det Helligåndens gerning. Men prædikanterne må ikke bare overlade det til Helligånden. Deres opgave er at forberede budskabet omhyggeligt, at forberede sig selv åndeligt, og tage del i de menneskers tilværelse, som de prædiker for. For præster vil dette betyde at give læsningen af Skriften, forberedelsen af prædikenen og de pastorale besøg en meget høj prioritet. Menighederne har også en vital rolle at spille i denne fornyelse af forkyndelsen gennem det, de deler sammen med præsterne i planlægningen af gudstjenesten, og deres forventning under bøn før og under gudstjenesten.

Selvfølgelig betyder fornyelsen af gudstjenesten meget mere end fornyelsen af forkyndelsen, uanset hvor vigtig den end er. Det vil indbefatte genopdagelsen af en følelse af mysterium, større anvendelse af farver, bevægelse og symboler, en voksende påskønnelse af liturgier, gamle og nye, og måske frem for alt en større livsforvandlende oplevelse af nadverens sakramente. Den metodistiske tradition har længe betragtet det som et "omvendelses ritual"; det kan være rigtigt for dem, som kommer for at tage del i nadveren for første gang, og for dem, som er kommet mange gange tidligere for at deltage.

Kan en metodisme, som er "født i sang" finde nye ressourcer for salmedigtning og musik? Mange metodister finder det at synge salmer som et nådemiddel, men i dag er der ofte spændinger og konflikter med hensyn til musik i vore kirker. Somme tider er disse konflikter symptomer på dybere splittelser og problemer. Er det for enkelt at antage, at dersom hjertet slår rigtigt, så vil disse problemer løses af sig selv? En familie med et godt sammenhold vil ikke konstant skændes om musik.

Kirken trænger til nye digtere og ny musik. Historiens vidnesbyrd tyder på, at ny digtning og musik oftere er resultatet end årsagen

til fornyelse. Indtil fornyelsen sker vil det være vigtigt at genopdage og benytte de fremragende sange og melodier i forskellige kristne traditioner og forskellige lande. Konnektionalisme kan komme til udtryk i musikken.

Når gudstjenesten begynder at blive fornyet på disse eller andre måder, vil det, vi nu kalder for "generations-gudstjenester" eller "alle-aldres-gudstjeneste", finde deres rette plads. De fleste gudstjenester vil så være gudstjenester for alle aldre, da kristne, unge som ældre, vil opleve at høre til fællesskabet, at være hjemme i gudstjenestens fornyede former.

Der er meget mere, der skal gøres på vejen frem imod en fornyelse af gudstjenesten. Hvordan kan vore bønner og især vore forbønner blive et levende svar på evangeliet og et middel til at forene tro og liv? Hvordan kan selv bekendtgørelserne i gudstjenesten om kirkens arbejde blive en effektiv del af gudstjenesten? Præsten eller den, der er udpeget til at prædike, kan ikke opnå alt dette alene. Men med hjælp fra andre, deres visioner, forestillinger og overgivelse kan det gøres.

Og dog, når vi har sagt dette, kan kirkens mission ikke afvente fornyelsen af gudstjenesten. Kaldet til mission og til gudstjeneste hører sammen.

III *Mission og økumeni (bestræbelsen på kristen enhed)*

Økumeni og mission er ikke modsætninger. De hører sammen, eftersom begge er eller burde være det naturlige udslag af den guddommelige kærlighed, som driver kirken. Mission kan ikke erstatte økumeni, for hvis vi ikke elsker den kristne nabo, som vi har set, hvordan kan vi så elske medmennesket, som vi ikke har set? Økumeni kan heller ikke erstatte mission uden at være en forvrængning af sig selv. Kirkens ultimative horisont her og nu

er verden og ikke en eller anden større kirke. Det er for verdens skyld, at dens enhed både er en gave og en opgave (Johs.17:21).

Wesleys prædiken "Catholic Spirit" (det fordomsfrie sindelag) viser, at mission og økumeni hører sammen. Dele af denne prædiken kan godt opfattes i betydningen, at kristne burde "leve og lade leve" (live and let live) i deres specielle traditioner. På den ene side bekræfter Wesley retten til personlig bedømmelse; folk må slutte sig til og tage del i gudstjenesten i den kirke, som synes rigtig for dem; der må ikke være nogen underkendelse af den personlige overbevisning. Men det er ikke hovedsagen i denne prædiken. Wesley fortsætter med at spørge om, hvad det betyder "At række mig din hånd", og svarer:

> "Jeg mener for det første, elsk mig, og det ikke blot sådan som du elsker hele menneskeslægten; ikke bare sådan som du elsker dine fjender eller Guds fjender... nej;... elsk mig ... som en ven, der står dig nærmere end din broder, som en broder i Kristus. ... Elsk mig som en medarbejder i Guds rige - og en fælles arving til hans herlighed."

Det betyder dog ikke, at det menneske, som har et fordomsfrit sindelag, er ligegyldig over for eller ligeglad med andre meninger. Wesley erkender, hvor let "fordomsfrit sindelag" kan tolkes på den måde. Men til den anden side fastholder han:

> "Et menneske med et ægte fordomsfrit sindelag er ikke først og fremmest optaget af sin egen religions (menigheds) aktiviteter. Han er forankret ligesom solen i sin bedømmelse af hovedlinierne i den kristne lære."

Men Wesley fortsætter:

> "... så længe som han til stadighed står fast

ved sine religiøse principper, i det han tror, er sandheden, som den er i Jesus... og så langt som han er forenet ved de varmeste og tætteste bånd til én konkret menighed - er hans hjerte vendt mod hele menneskeslægten, dem, han kender, og dem, han ikke kender... Det er en fordomsfri og universal kærlighed. Og den, der har denne, ejer et fordomsfrit sindelag. For kærligheden alene lægger navn til denne karakter: Fordomsfri kærlighed er et fordomsfrit sindelag."

Med en sådan prædiken i blodet er metodister tvunget til at være økumeniske. Det er ikke nok at tale svævende om åndelig enhed. For at tillempe Paulus' ord kan vi forene kirker, dele ressourcerne, forsone præsteskabet, enes om læren, men hvis vi ikke ejer kærlighed, er vi ikke blevet spor bedre. Hvad enten kirkerne vinder eller taber ved at forenes med andre, vil resultatet stort set være bestemt af, om kærligheden er en motiverende kraft og kerne i hele foretagendet.

Hvis det er sådan, vil ægte og sand økumeni være et tegn på, at vi er parate til mission. Vi skal sammen med andre kirker søge sammen for at gøre det, vi ikke ville have gjort hver for sig. Vor tids bydende nødvendighed og ikke kirkens problemer og nød vil forme missionen.

Hvilke former for økumenisk initiativ er mulige i dag? Der er mange, men hvis de virkelig skal være frugtbare, vil de indbefatte en fælles vækst og udvikling på et menneskeligt, personligt plan. Kristne trænger til at kunne se ud over de stereotype opfattelser for at påskønne hverandre som medmennesker og med-disciple. Kun på den måde vil det mellemkirkelige forhold flytte (for at bruge Paulus' ord) fra "kødets" rige til Åndens rige. Og de kirker, som udvikles på den måde, vil meget bedre være rede til mission.

Hvordan kan nyt liv blive indblæst i økumenien? Kan ikke lokale

kirker bede regelmæssigt for hverandre? Og ikke bare bede på en overfladisk, uoplyst måde, men med viden, forståelse og sympati? Kan lokale kirker ikke udveksle gaver til jul og påske? Kan de bede for hverandres syge og sørgende og mødes regelmæssigt til gudstjeneste og fællesskab? Kan de finde andre veje til at være og handle sammen, som gensidigt vil blive til støtte og ikke til byrde?

IV Mission og konnektionalisme (samhørighed)

En kirkes mission vil kun være effektiv, hvis kirken selv er sund. I nytestamentligt billedsprog betyder det en kirke, hvis dele er afhængige af hinanden til gensidig støtte og forpligtelse; en samhørighed, hvor støtte strømmer fra de stærkere til de svagere dele. Det er, hvad den metodistiske understregning af konnektionalisme betyder.

Ordet "konneksion" blev taget i brug af Wesley i det 18. århundrede for at betegne forbindelsen mellem hans menigheder (societies). Det kan og bør virke på alle niveauer af kirkens liv. "Bær hinandens byrder, således opfylder I Kristi lov" (Gal.6:2). Paulus giver blot èn befaling her, som alligevel indebærer, at det ene og alene er det, den kristne må og skal gøre.

Hvorfor er det sådan? Fordi denne bæren af byrder er aktivitet*en* fra Gud side i Kristus: ved at tage både vort liv og vor død på sig gør Gud det muligt for os ved den kraft, som åbenbares i Kristi opstandelse, at tage del i hans liv. Dette er den guddommelige udveksling, netop at han blev det, vi er, for at vi kunne blive det, han er. Denne livsform - gennem døden - gentages i mennesker, som er blevet "døbt til Kristus" (Rom.6:1-11). Men hvis deres livsform virkelig er en *kristen* erfaring, så vil det liv blive overført *til andre*: "Derfor virker døden i os, men livet i jer". (2.Kor.4:12)

Princippet om udveksling er således fundamentalt for det kristne liv, og på den måde vil det at dele og især at tage del i byrderne og opgaverne være et af særprægene på et kristent samfund.

I praksis vil dette ofte betyde en generhvervelse af den lille gruppes fællesskab, som var noget af en styrke i den første metodistiske bevægelse. Vi kan ikke gå tilbage til de gamle "klassemøder"; i stedet for behøver vi fællesskabsgrupper, som passer til det 21. århundrede. Måske vil sådanne grupper i dag være meget mere varierede og fleksible i deres medlemskab, deres mødetider og mødesteder samt deres programmer. Nogle grupper vil bestå af mennesker, som kommer i den samme lokale kirke; andre vil omfatte kristne, som lever i det samme nabolag, selv om de kommer i forskellige kirker; atter andre vil omfatte mennesker, som tager del i det samme erhverv eller kæmper med samme slags problemer. Det, der betyder noget, er dybden af det at være fælles om noget i Kristi navn, og resultatet bliver netop, at den svære prøve på ethvert kristent fællesskab er, om det giver styrke til dets medlemmer til at leve et liv i tro, kærlighed og håb.

Som det vil ses, behøver disse grupper ikke at være og måske ikke burde være udelukkende metodister. Men måske har Metodist-kirken mere end nogen anden kirke, på grund af sin oprindelse, dette specielle bidrag at bibringe kirkernes mission i dag, at opmuntre til oprettelse af små grupper eller celler tværs over Europa.

Hvis denne lille gruppe er ægte og seriøs, vil den gå ud over grænserne for de enkelte kirker. Derfor har det metodistiske distriktssystem været så fantastisk vigtigt. I nogle områder i dag kan det være mere gennemførligt og faktisk naturligt for de enkelte metodistkirker at danne partnerskab med nabokirker af anden kristen tradition. Dette er også godt, hvis det er tegn på, at "legemet" fungerer, som det bør, og at kristne "fuldender Kristi lov" ved at bære hverandres byrder.

Hvis konnektionalismen praktiseres, vil kristne somme tider

spørge: Ikke "hvilken kirke skal jeg nu gå til?", men "hvor trænger de mest til mig?" Lange forbindelser til den samme kirke er måske mere almindeligt, end det burde være, netop i vor tid, hvor der er en større social mobilitet.

Konnektionalismen må også komme til udtryk nationalt og internationalt. Indenfor hvert af vore lande burde der komme hjælp fra de stærkere kirker til de svagere, fra de rigere til de fattigere. Den europæiske missionsfond (Mission in Europe) eksisterer netop af den grund. Imidlertid er det at give aldrig en én-vejs proces. Rige, "stærke" kirker har også meget at hente hos de fattigere, tilsyneladende svagere kirker. Hvis dette ikke sker ødelægges lokale missions-initiativer ligeledes af egeninteresser, eftersom egeninteressen vil have kvalt dette vitale udtryk for indbyrdes afhængighed kristne imellem. Og det, der sker inden for hvert land, må også ske på tværs af nationale grænser. Er det ikke ironisk nok, at landsbyer, byer og storbyer over hele Vesteuropa er "sammenkoblet" med venskabs landsbyer, byer og storbyer i andre lande, men de enkelte kirkesamfund har endnu ikke gjort det? Eftersom internationale forbindelser mellem kirkerne vokser på alle niveauer, vil kirken virke som "surdej" ved at undergrave nationalismen, som så let kan blomstre op igen på vort kontinent.

Mange eksempler kan gives på, hvordan denne indbyrdes afhængighed tjener missionen.

V *Mission og hele Guds folk*

Metodismen begyndte som en bevægelse under ledelse af en anglikansk præst. Han blev støttet i sit arbejde af nogle få andre præster som f.eks. hans broder Charles og Thomas Coke. Men de fleste af hans medhjælpere var lægfolk. Missionen i dag vil næppe trives, hvis det ikke er hele Guds folks mission.

Selv om "apostlene" synes at have haft en fremragende autoritet i den første kirke, så var det selv for dem nødvendigt med et hold af kolleger, sådan som Paulus' breve tydeligt viser. I hver kristen menighed har hver eneste én en rolle at spille; ingen, ikke en eneste, blev udelukket fra uddeling af nådergaver (Åndens gaver). (Rom.12:6-8; 1.Kor.12:7-11; Ef.4:7; 1.Pet.4:10)

Der er andre grunde til, at mission er hele Guds folks mission. De fleste kristne tilbringer det meste af deres liv uden for den kristne gudstjeneste og fællesskab simpelthen ved at leve deres liv, gå på arbejde, indgå ægteskab og stifte familie, bidrage på forskellige måder til deres lokale samfundsliv, nyde de større muligheder for fritid. Alt dette gør de som kristne. Men vil de i deres daglige liv gøre det lettere for andre at komme til tro på Gud? Synd, hvad enten den er personlig eller fælles, gør det sværere for folk at tro på Gud, for det at være "under synden" er at leve livet borte fra dets levende kerne, som er Gud. Omvendt er det at leve "i Kristus" at være centreret om denne levende kerne og ved at gøre det så at vække evnen til tro i andre.

Et nyt kald til mission kan let blive tolket som et kald til blot at arbejde hårdere. Dog er mange kirker og mange kristne overbebyrdede i dag. Skyldes det, at der ganske enkelt er for meget at gøre?

På den anden side har der altid været meget at gøre. Bespisningen af de fem tusinde repræsenterer den umulige mulighed; disciplene havde simpelt hen ikke nok at dele ud. Og der burde siges endnu mere. Meget, som bliver gjort i vore kirker i dag, bliver gjort mere af vane eller pligt end af overbevisning eller begejstring. Selvfølgelig vil der altid være rutinearbejde, som kræver en trofast udholdenhed. Alligevel må hver eneste kirke og hver eneste kristen hele tiden over for Gud spørge sig selv, hvor deres prioriteter ligger. Er der gamle pligter, som bør nedlægges, og nye opgaver, som burde tages op?

Ingen kan foreskrive eller forudsige, hvilke opgaver hver enkelt lokal kirke er kaldet til. Men i lyset af det, vi allerede har sagt,

ville det være naturligt at forvente, at en kristen kirke har en holdning til de fattige. En sådan tjeneste vil være både praktisk og profetisk: De fattige vil modtage en øjeblikkelig hjælp, og samfundet selv vil blive udfordret i evangeliets navn til at stå ansigt til ansigt med, hvad det bør være, frem for hvad det er.

Vil alt dette få vidtrækkende betydning for de kristnes livsstil? Ville det være for spidsfindigt at sige, at en rig kristen så at sige er en selvmodsigelse? Ny Testamente er ikke konsekvent. Evangeliet antyder, at et rigt menneske ikke kan være en discipel (f.eks. Mark.10:25); 1.Timotheus brev henvender sig til rige kristne (6:17).

Metodister citerer måske oftere de første to punkter i Wesleys prædiken om penge end det tredje: "Tjen så meget, du kan; spar så meget, du kan; giv så meget, du kan." Wesley selv lagde mærke til, at den åndelige inderlighed hos de første metodister aftog, efterhånden som deres jordiske rigdom voksede. Hans egen praksis var ud over det almindelige. Men hvis metodister fra den sidste del af det 20. og den første del af det 21. århundrede affærdiger dette aspekt af Wesleys lære som overdreven puritansk eller endog overspændt, så burde vi blot gøre det under megen selvransagelse, faste og bøn. I hvert tilfælde må spørgsmålet ses i øjnene: Hvordan kan rige kirker i højere grad være åben for dem, som trænger allermest til dem?

Materiel fattigdom er selvfølgelig ikke den eneste form for fattigdom, skønt den er alvorlig og udbredt. Der er mange, som ved deres opdragelse, deres isolation eller deres optagethed med egne interesser og ambitioner er fattige på andre måder. Vi kan ikke tvivle på, at evangeliet er for dem alle.

I denne mission for hele Guds folk vil det være vigtigt for enhver kristen ikke bare at finde støtte i og med andre kristne, men at fortsætte med at opdage Guds ressourcer i Helligåndens kraft.

Spørgsmål

1. Hvilket nyt økumenisk (fælleskirkeligt) initiativ kan din kirke tage, eller hvilket eksisterende forhold (eventuelt samarbejde) til en anden kirke kan den forny på en måde, som vil være inspirerende og ikke byrdefuldt for dem begge?

2. Hvilke kristne eller hvilke kirker har brug for hjælp i dit nabolag, og hvem kan yde den hjælp?

3. Hvem er de mennesker i dag, "som trænger allermest til dig"? Hvilken form for mission over for dem kan din kirke tilbyde?

4. Hvad er "skriftmæssig hellighed"? Er den opnåelig?

Tillæg

Følgende artikler blev skrevet af medlemmer af kommissionen. Bibelstudierne er opført efter bibeltekstens orden; resten i den rækkefølge, de blev skrevet i.

Bibelstudier:

Job 38-42	M. Valente
Johannes 17	H. Nausner
Johannes 20:19-23	M. Hecker
Apostlenes Gerninger 1:4-8	M. Hecker
Apostlenes Gerninger 10:34-43	M. Hecker
2.Korinthierbrev 4:6	L. Svanberg, N. Richardson

Andre studier:

God and Modern Europe	N. Richardson
Worship: A Gift of God	E. Reed
Vom Gebrauch der Gnadenmittel	H. Nausner
Personliche Erfahrungen mit Gottes Gegenwart	A. Besserer
Whose God?	J. McMaster
Dem Geheimnis des dreieinen Gottes begegnen	M. Marquardt
Seeking the Face of God: Prayer as a means of grace	E. Reed

Kommissions-medlemmer

Armin Besserer	(Tyskland)
Martin Hecker	(Ungarn)
Manfred Marquardt	(Tyskland)
Johnston McMaster	(Irland)
Helmut Nausner	(Østrig)
Jørgen Thaarup	(Danmark)
Esther Reed, indtil 1997	(England)
Harvey Richardson, fra 1997	(England)
Neil Richardson	(England)
Lars Svanberg	(Sverige)
MiriamValente	(Portugal)